

MASTEROPPGAVE

Emnekode: HI325LS 1

Navn på kandidat: Anders Hole.

Kandidatnummer: 7

Den keltiske harpe i flammer – En historisk fremstilling av konflikten i Nord-Irland.

The celtic harp in flames – A historical presentation of the Troubles in Northern Ireland.

Dato: 12.05.18

Totalt antall sider: 63

Sammendrag.

Denne masteroppgaven er temaet basert på de nord-irske katolikkenes kamp for selvstendighet fra britene. Fokus ligger på hvordan de klarte å radikalisere deres medlemmer, hvordan de ble sentrale i konflikten og hvordan britiske politikere og det britiske militæret klarte å demme opp denne spenningen i Nord-Irland. Teksten er interessert i å finne en sammenheng mellom hvordan britiske motreaksjoner fungerte i praksis, og se hvordan dette påvirket den provisoriske irske republikanske armé (PIRA).

I denne teksten har det blitt brukt primær- og sekundærlitteratur. Primærlitteraturen som er brukt er skildringer fra personer involvert i konflikten, og hvordan konflikten påvirket dem. Sekundærlitteraturen er faghistorie, journalistikk og andre skildringer som omtaler konflikten. Litteraturgrunnlaget til teksten er et produkt av søking etter konkrete tematikker innad i konflikten, og flere av tekstene handler primært om visse aspekter som militærhistorie, teologiske og moralsk historie.

Denne teksten har ved hjelp av denne litteraturen kommet fram til flere konklusjoner. Hovedgrunnen til at PIRA oppsto, ble en hovedaktør og fikk radikalisert katolikker, var britiske motreaksjoner i starten av konflikten. De britiske motreaksjonene var klossete og generaliserende. De gjennomførte kollektiv straff, noe som resulterte i at de ble en fremmed okkupasjonsmakt, som ble den store fienden til katolikkene. Andre funn fra litteraturen var hvordan rekrutteringsprosessen til PIRA fungerte og hvordan de tilpasset seg situasjoner. Dette gjorde de ved å utnytte media og skape en kultur hvor de ble den eneste løsningen på det britiske problemet. PIRA ble på mange måter en PR-maskin som rekrutterte med bruk av media og en klar strategi for å drive ut britene.

Senere i konflikten skjerpet britene seg og fikk utrettet en vesentlig forskjell ved å bruke en infiltreringstaktikk, hvor de fikk ut informasjon og kunne demme opp for presset fra PIRA. Dette gjorde at britene ble seierherrer i denne konflikten, og fikk til slutt endt den.

Summary.

This master's thesis is based on the struggle for independence from the British by the Northern Irish Catholics. It will focus on how they radicalized their members, how they became central in the conflict and how British politicians and the British military managed to dampen this tension and pressure in Northern Ireland. This thesis is interested in finding a connection between how British counter-reactions worked and how this affected the Provisional Irish Republican Army (PIRA).

The thesis is based on primary and secondary literature. The primary literature used is depictions of people involved in the conflict and how the conflict affected them. The secondary literature is academic history, journalism and other descriptions that refer to the conflict. The literary basis for the text is a product of searching for specific themes within the conflict, and several of the texts deal primarily with certain aspects such as military history, theological and moral history.

This text has come to different conclusion with the help of this literature. The main reason why PIRA originated, became a integral part of the conflict and radicalized their Catholic members, were due to British counter-reactions at the start of the conflict. The British counter-reactions were mishandled and generalizing. They conducted collective punishment, which resulted in them becoming a foreign occupying power that alienated the Catholics. Other findings from the literature were how the recruitment process for PIRA worked and how they adapted to situations. They did this by exploiting the media and creating a culture where they became the only solution to the British problem. PIRA was in many ways a PR machine recruiting with the use of media and a clear strategy for driving out the English military.

Later in the conflict, the British people sharpened their tactics and strategy and made a significant difference by using an infiltration tactic, where they received information and could undermine PIRA's pressure. This meant that the British were victorious and eventually ended it.

Innholdsfortegnelse.

Sammendrag.....	i
Summary.....	i
Innholdsfortegnelse.....	iii
1.0 Innledning.....	1
1.1 Tema og problemstillinger.....	1
1.2 Begrepsdefinisjoner.....	2
1.21 The Troubles.....	2
1.22 PIRA, kontra andre aktører.....	2
1.23 Forbehold og poengteringer.....	3
1.3 Historisk bakgrunn.....	4
1.4 Terrorisme som begrep.....	7
1.5 Historiografi.....	10
1.6 Kildekritikk.....	12
2.0 PIRA – Soldatene av Irland.....	16
2.1 Hvordan startet The Troubles?.....	16
2.2 PIRAs innflytelse på katolikker og verdenssamfunnet.....	17
2.3 Sultestreik og Bloody Sunday.....	24
2.4 Bombene og attentatene i Storbritannia.....	28
2.5 PIRAs kamp – for Irland eller for katolisismen?.....	31
3.0 Kampen om Nord-Irland.....	35
3.1 PIRAs militære grunnlag.....	36
3.2 Politiske reaksjoner gjennomført av britene.....	41
3.3 Militære reaksjoner gjennomført av britene.....	44
3.4 Good Friday Agreement.....	48
4.0 Avslutning.....	51
4.1 «Hvordan klarte PIRA å skaffe seg en hovedrolle i det irske spørsmålet fra 1960- til 1990-tallet?».....	51
4.2 «Hvordan ble nord-irske katolikker radikalisert og hvordan klarte PIRA å rekruttere så mange til å delta i voldelige konflikter?».....	52
4.3 «Hvordan fungerte de politiske og militære motreaksjoner fra britene mot PIRA og andre pro-irske militser under the Troubles?».....	53
4.4 Konklusjon.....	54
Litteraturliste.....	55
Nettkilder.....	56

1.0 Innledning.

1.1 Tema og problemstillinger.

Temaet i denne masteroppgaven er perioden 1969 til 1999 i Nord-Irland. Under denne perioden var det en brutal krig drevet fram av sosiale, religiøse og nasjonale motsetninger. I denne oppgaven skal fokus ligge på tre forskjellige problemstillinger, som skal knyttes sammen på avslutningen. Det er viktig å påpeke at de tre problemstillingene på mange måter griper inn i hverandre, og jeg ønsker å ta opp det viktigste med konflikten. De tre problemstillingene er som følger:

«Hvordan klarte den provisoriske Irish Republican Army (PIRA) å skaffe seg en hovedrolle i det irske spørsmålet fra 1960- til 1990-tallet?»

«Hvordan ble nord-irske katolikker radikalisert og hvordan klarte PIRA å rekruttere så mange til å delta i voldelige konflikter?»

«Hvordan fungerte de politiske og militære motreaksjoner fra britene mot PIRA og andre pro-irske militser under the Troubles?»

I den første problemstillingen skal denne oppgaven drøfte hvordan PIRA ble så fremtredende. Det skal spesielt vinkles opp mot hvordan PIRA ble en kynisk og kompetent PR-maskin som ønsket og klarte å vinkle sakene deres i sin favør. Det er viktig å skille mellom ulike grupperinger, ettersom det var en mengde fremtredende grupper på denne tiden. PIRA vil være hovedfokus, men oppgaven vil også trekke inn originale IRA, som ofte hadde samme premisser og ønsker under konflikten.

I den andre problemstillingen er det mer rettet mot konkret rekruttering, hvordan PIRA klarte å bruke det irske spørsmålet og den brede mediestormen i sin favør, og hvordan de fikk katolikker til å bli voldelige for å kjempe for sin sak. I denne delen er det også viktig å se på hva PIRA egentlig kjempet for, og hvordan de ble vinklet inn som terrorister av noen og frihetsforkjempere av noen andre.

Den siste problemstillingen fokuserer på britene. Hvordan klarte de å slå opprøret tilbake og bringe situasjonen under kontroll? I denne delen er det også viktig å skille mellom de politiske og de militære tiltakene og reaksjonene, til tross for at de ofte fungerer likt i praksis. Dette er for å skille mellom de som er på bakken og gjennomfører kontringsaksjonene mot de irske militsene, og de som sitter i parlamentet og i andre organer som fatter vedtak i en helt annen atmosfære.

Ved disse tre problemstillingene ønsker denne teksten å finne essensen av konflikten og finne ut hvordan det utviklet seg til å bli et konkret problem for allmennheten i Storbritannia.

1.2 Begrepsdefinisjoner.

1.21 The Troubles.

The Troubles var en konflikt som varte fra 1969 til 1999 da konflikten ble løst med en avtale i Belfast, populært kalt the Good Friday Agreement. Konflikten fant sted i Nord-Irland, med aktive kamper i gatene og i resten av Storbritannia i form av bombeaksjoner. På den ene siden sto Storbritannia, som hadde Nord-Irland som en del av seg til tross for at Irland forlot samveldet i 1922. På den andre siden sto katolske demonstranter som hadde et ønske om bedre rettigheter, et samlet Irland og kjempet for katolikker. På mange måter utviklet konflikten seg til å bli etnisk-politisk, hvor det endte opp med å være protestantene mot katolikkene. Dette skapte the Troubles¹.

The Troubles' navn kom fra, ifølge servicetjenesten for irske konflikter ved navn CAIN: «The term 'Troubles' was frequently used in a social context at 'wakes' or funerals where people who wanted to express condolences would often say «sorry for your troubles» to the relatives and friends of the deceased. It may be that the use of the term was extended from this context to cover wider social and political conflict.»².

1.22 PIRA, kontra andre aktører.

I denne konflikten var det en nevneverdig gruppe som ble skapt. Dette var den provisoriske Irish Republican Army, som var en forgreining ut av Irish Republican Army, som hadde terrorisert gatene i Belfast før, for å få et forent Irland på tidlig 1900-tallet. PIRA, som de vil bli kalt resten av teksten, var en pro-irsk paramilitær gruppe som ønsket at målet deres om å drive ut britene fra Nord-Irland skulle bli gjennomført. Den eneste løsningen i deres øyne var bruk av voldelige midler. PIRA ble kjent som forsvarerne av katolikker, og de var svært sentrale i hvordan konflikten utviklet seg, med flere bombekampanjer, kamper og taktisk og militær innovasjon.

De var ikke alene om dette. Det var flere på irsk side som ønsket å danne seg organisasjoner, men som ikke var enige med PIRA. Det var the Officials som var den tidligere delen av IRA som ble igjen da PIRA brøyt ut. Disse vinklet seg mer inn mot diplomati og politikk via det

---

¹ CAIN.ulst.ac.uk a (u. å.).

² CAIN.ulst.ac.uk 2006.

pro-irske politiske partiet Sinn Fein. Det var, dog, flere fra IRA som deltok i flere sammenstøt med politi og angrep mot Storbritannia³.

På den andre siden sto det pro-britiske militantgrupperinger som ønsket å svekke PIRA og IRA. Den mest fremtredende grupperingen var Ulster Defense Association, og de hadde et fundament som ikke lignet noe annet. På sitt mest populære på midten av 1970-årene kunne de mønstre fram 30.000 medlemmer. Denne organisasjonen var, sammen med Storbritannia, den sterke motstanderen til PIRA og IRA⁴.

1.23 Forbehold og poengteringer.

Det er noen presiseringer for å klargjøre noen av begrepene og ordene som blir brukt videre i teksten. Det første begrepet er «det irske spørsmål». Dette begrepet handler om spørsmålet, debatten eller konflikten vedrørende et forent Irland. Denne debatten er sentral gjennom hele konflikten, og er en kampsak for irske katolikker som kjempet i the Troubles.

Lojalister og nasjonalister er to begrep som vil bli brukt i teksten. For å klargjøre er lojalister pro-britiske, og som regel, protestantiske irer som ønsker å være en del av samveldet Storbritannia. Nasjonalister er pro-irske, og som regel, katolske irer som ønsker å få fjerne britene fra Nord-Irland og bli gjenforent med Irland.

Betegnelse briter og irer er egentlig selvforklarende, men hvordan de blir brukt er svært forskjellige. Denne debatten er klarere i Skottland enn i Nord-Irland. I, for eksempel, Glasgow er det også et sekulært samfunn med samme stridstemaer mellom katolikker og protestanter. Her hevder nærmest samtlige protestanter at de er skotske og britiske lojalister, og katolikker hevder at de er skotter og irer. I Nord-Irland er det ikke like enkelt, siden mange av de protestantiske hevder at de er briter og irer, mens katolikkene hevder at de er irer. Dette gjør at det er vanskelig å skille mellom nasjonalitetsbegrepene de bruker, og er mye av grunnen til at denne teksten bruker uttrykkene nasjonalister og lojalister.

Det er et annet uttrykk som denne teksten kommer til å omfatte, og det er uttrykket republikaner. Dette blir på mange måter det samme som nasjonalistene og katolikkene, og omhandler ønsket deres om å være en del av republikken Irland. Det er en viktig presisering for at de ikke skal forveksles med for eksempel republikanerne i USA, som støtter det republikanske partiet.

---

³ CAIN.ulst.ac.uk d (u. å.).

⁴ CAIN.ulst.ac.uk d (u. å.).

1.3 Historisk bakgrunn.

En ting må være klart før den historiske delen av oppgaven, og det er at irsk og britisk vold mot hverandre ikke er et nytt fenomen som kom på 1960-tallet og utover. Dette har vært et fenomen med dype røtter i historien. Helt siden 1169 har britene vært sterkt involvert i Irlands interesser da en anglo-normannisk flåte landet i Waterford, og senere «The Conquest of Ireland» med kongen Henrik den andre, som dro fra England til Irland i 1171 til 1172 og erklærte seg selv som konge av Irland. Det var, dog, ikke en direkte overtakelse av landet, men heller en delvis kolonisering. Engelskmennene hadde lenge nok med å forsvare seg mot franskmennene og skottene, noe som gjorde at det ble vanskelig å opprettholde en direkte kontroll over landet⁵.

Det skjedde ikke før i 1541, etter at det hadde vært kaotiske tilstander og opprør mot henholdsvis engelskmennene og en indre konflikt mellom irene om politisk makt fra 1350 til 1541. Henrik den åttende, den engelske kongen, lot seg utrope til konge av Irland dette året, og de endret utenrikspolitikken sin for å demme opp mot eventuelle farer. Irland var Englands bakhjør, og det kunne bli brukt mot dem. Dette markerte en start på en konflikt mellom England mot engelske magnater i Irland og irer, og det ble flere ganger opprør og krig mellom partene⁶.

Haugland skriver at engelskmennene møtte mest motstand i Ulster i Nord-Irland, og da spesielt fra anglo-irene, som var tidligere engelske borgere, som hadde flyttet til Irland. På slutten av 1500-tallet utnyttet blant annet Ulster at britene var i krig med Spania, og reiste våpen mot England med spansk støtte. Flere kamper fant sted, men engelskmennene vant det viktige og avgjørende slaget ved Kinsale i 1601, og etter dette var den irske motstanden knust⁷.

Dette startet den første vellykkede innflyttingen og koloniseringen med bruk av engelske personer på 1600-tallet. Nå ble protestantiske nybyggere forflyttet til Ulster, og de var lojale til den britiske kronen. Blant annet koloniserte de også hertugdømmet Coleraine, som var området byen Derry lå i. Et varig eksempel på anglofiseringen av landet var at de døpte byen om til Londonderry, og begge navnene brukes enda. Hvilket navn én person bruker, avgjøres ofte av deres tilknytning til britene⁸.

---

⁵ Haugland 1973, s. 10-11.

⁶ Haugland 1973, s. 10-12.

⁷ Haugland 1973, s. 12.

⁸ Haugland 1973, s. 12-13.

I etterkant av denne folkestrømmen med protestanter fra England til Irland, ble det flere opprør fra de katolske innfødte irene. Et eksempel er i 1641, da irene gjorde opprør i Ulster, og hvor Dublin skulle bli tatt samtidig. Dette oppfattet engelskmennene og det ble stoppet før det eskalerte. Det var, dog, her man begynte å se tydeligere skiller mellom protestantene og katolikkene, og det er på mange måter her det begynte å bli en sentral del av konfliktens kjerne. Under dette opprøret var det en dominant gruppering som kalte seg selv den katolske hæren. Dette er en forgjenger til den moderne organiseringen IRA og PIRA⁹.

Under perioden 1600-1800 er det en fase hvor katolikker opplever mer og mer begrenset handlingsrom, mens protestantene ble en maktelite. Under den franske revolusjonen i 1789 blusset det opp en spire i den irske folkesjela igjen. Inspirert av den franske motstanden mot overklassen var det flere unge intellektuelle fra middelklassen som organiserte seg og skapte United Irishmen. De fikk stor støtte fra middelklassen og arbeiderklassen, i tillegg til fransk støtte, og gjorde opprør i 1798, men mislyktes. Som Haugland skriver, dette skapte ikke noe på denne tiden, men det ga irene en ideologi, en myte og en martyr. Wolfe Tone, som var en av lederne for opprøret fikk dødsdom, men tok sitt eget liv før han skulle bli hengt. Alle nasjonalistiske bevegelser i etterkant har spilt innpå dette opprøret, og trekker fram hvordan dette var en banebrytende start på deres kamp mot den protestantiske overklassen¹⁰.

Perioden 1800-1900 var en kritisk tid for irene. I denne perioden var det flere opprør, og irsk nasjonalisme fikk en oppsving etter at Wolfe Tone døde. En mann som dukket opp var Daniel O'Connell, som organiserte katolikkene ved å verve dem i sin organisasjon - det katolske forbundet. Han bidro i kampen for katolsk borgerlig likestilling, og fikk det i 1829. Videre inn i 1800-tallet var det flere organisasjoner som begynte å danne seg. Young Ireland og dissidentgrupperingen i New York og Dublin, Irish Republican Brotherhood (IRB) var begge organisasjoner som spilte inn på det United Irishmen hadde skapt i 1798. Fenians som de kalte seg, jobbet med fysisk infiltrasjonsarbeid, og flere av de tradisjonelle katolske reformistene var redd for at deres arbeid ville svekke deres framskritt. Biskopen og de moderate nasjonalistene var misfornøyde og kalte dem for kommunister¹¹. Dette var mye av grunnen til at IRA og PIRA i etterkant var negative til det katolske hierarkiet, som denne oppgaven skal fokusere på senere.

---

⁹ Haugland 1973, s. 14-15.

¹⁰ Haugland 1973, s. 18-25.

¹¹ Haugland 1973, s. 26-31.

Under «Fenian Rising» inntraff en katastrofe i Irland. Folketallet hadde økt eksplosivt siden slutten av 1700-tallet fram til midten av 1800-tallet. Poteten var en viktig ressurs som klarte å fø irene og gjorde at matproduksjonen holdt tritt med befolkningsøkningen. Men i 1840-årene var det en potetsykdom som ødela mange avlinger. Over én million døde av sultkatastrofen som fulgte med denne sykdommen. I tillegg ble det en massiv emigrering fra Irland til USA, som gjorde at det ble skapt et «det andre Irland» i USA. Dette elementet ble viktig i irsk politikk i etterkant, og IRB ble stiftet av irsk-amerikanere¹².

Etter dette var det Home Rule-perioden, hvor irene fokuserte mer på demokratisk framgang framfor vold. The Irish Home Rule Party brukte mye tid på å drive kampanje for irsk selvstyre. De fikk avslag av det britiske parlamentet, og det ble en situasjon hvor britene måtte prøve å kontrollere de demokratiske kreftene. De klarte å ignorere problemet fram til 1900, da de måtte begynne med tiltak for at irene fikk bedre vilkår¹³.

Det ble en splittelse i den irske nasjonalistbevegelsen, hvor den ene siden ville ha Home Rule, men være en del av Storbritannia, og den andre siden ville ha total uavhengighet. De radikale som ønsket uavhengighet gjorde frammarsj fram til 1916, da de på påskemorgenen marsjerte til sentrum av Dublin og erklærte Irland uavhengige. Etter flere tumulter og konflikter ga de seg etter en uke. Britene begynte å henrette lederne av opprøret, noe som igjen ga de radikale sympati fra blant annet irer i Amerika og Irland, som resulterte i ressurser og våpen. Etter hvert begynte de å arrestere tilhengere istedenfor, og gi dem mindre fengselsstraffer¹⁴.

Da første verdenskrig var over i 1918, var det fremdeles ikke fred i Irland, og Sinn Fein vant samtlige seter i valget i Ulster-området i dagens Nord-Irland. De krevde selvstendighet og skapte sin egen regjering. Dette gjorde at radikale nasjonalister, nå kalt IRA, angrep politimenn og britiske soldater. Etter dette var det en krig mellom 1919-1921, som kalles for The Irish War of Independence, som resulterte i splittelsen av Nord-Irland og Irland. Nord-Irland skulle være en del av Storbritannia, og Irland skulle bli sitt eget land med uavhengighet fra britene. Men det skulle vise seg å at dette ikke var nok til å løse problemet¹⁵.

Dette viser hvordan denne volden og konfliktene har manifestert seg i den anglo-irske tradisjon. Kampen mot hverandre har vært en sentral begivenhet i mange århundrer og den har stått meget sterk på 1900-tallet. Det er flere stridstemaer som har vært relevante: religion,

---

¹² Haugland 1973, s. 31-33.

¹³ Haugland 1973, s. 33-34.

¹⁴ Haugland 1973, s. 43-45.

¹⁵ Haugland 1973, s. 48-55.

okkupasjon, sosiale forhold og organisasjon. Organisatorisk sett er det flere utfordringer i vente etter at Storbritannia vedtok at de skulle melde seg ut av EU ved Brexit-avstemningen i 2016. Dette skal diskuteres på slutten av oppgaven, i kapittel 3.4.

1.4 Terrorisme som begrep.

Hva er egentlig terrorisme? Ifølge Kjetil Jakobsen er ordet basert på det latinske verbet *terrere*, som betyr å skremme. Han trekker videre fram hvordan Robespierres diktatur innførte uttrykket ved hans terrorvelde. Han velger å skille mellom terror og terrorisme: «*Terroren vil si at man søker å oppnå politiske mål ved å skremme med vilkårlig vold. Volden kan godt være målrettet, men den er vilkårlig i den forstand at den skjer på tvers av rettsstatlige prinsipper. Med terrorisme vil vi mene noe mer spesifikt. Her er terrorhandlingen refleksiv. Det sentrale er ikke hva volden gjør, men hvordan den betraktes*»¹⁶. Videre trekker han inn CIAs beskrivelse av fenomenet. De sier at «*Begrepet 'terrorisme' betyr overlagt og politisk motivert vold mot ikke-kjempende mål utført av sub-nasjonale grupper eller hemmelige agenter, vanligvis for å påvirke tilskuere*»¹⁷.

Som denne teksten skal fokusere på senere, er det flere indikasjoner på at PIRA faller innunder kategorien terrorister, når en leser denne definisjonen fra CIA. Den siste delen om «vanligvis for å påvirke tilskuere» er et punkt som var sentralt for PIRAs handlinger under konflikten. Kampen om å være i søkelyset og nå ut til massene, var en taktikk de ofte brukt i sin kamp¹⁸.

Jakobsen påpeker videre at terrorismens oppstandelse og frammarsj kom i takt med utviklingen av de moderne massemedier, som for eksempel daglige aviser og radio¹⁹. Massemediene er essensielle for at terroristene skal påvirke den alminnelige mannen på gata, og det å spre frykt er et punkt som er viktig for dem. På den andre siden brukte de også disse terrorhandlingene på å spre sitt budskap til meningsfeller, og det gjorde at terroren var effektiv på det planet også. Det er derfor viktig å ikke undervurdere makten aktørene får ut av en terrorhandling. Det å skremme og påvirke en persons sinnsstemning er et effektivt verktøy.

En interessant tematikk denne oppgaven ønsker å ta for seg, er tanken om at det finnes to sider av en og samme sak. I dette tilfellet, har PIRA og IRA på generell basis blitt kategorisert som forkjempere for irsk uavhengighet fra Storbritannia og katolikkers rettigheter. På den

---

¹⁶ Jakobsen 2016, s. 319.

¹⁷ Jakobsen 2016, s. 319.

¹⁸ Jakobsen 2016, s. 318-319.

¹⁹ Jakobsen 2016, s. 318-319.

andre siden av spekteret har de blitt kategorisert som hensynsløse terrorister og kriminelle. Dette er en fremtredende debatt som dette kapittelet skal drøfte.

Ordbokregisteret Merriam-Webster gjør en oppmerksom på hvor liten forskjell det er mellom begrepene frihetsforkjemper i kontrast til terrorist, og det etablerer videre en gråsoner. Her er definisjonen på en freedom fighter: «*a person who takes part in a resistance movement against an oppressive political or social establishment.*»²⁰. Deres definisjon av terrorisme er: «*the use of violent acts to frighten the people in an area as a way of trying to achieve a political goal.*»²¹. Dette gjør at det skapes en diffus linje mellom begrepene.

Hvis en skal følge CIAs tolkning av terrorisme, er den gråsonen langt mer visket vekk. Den baserer seg på hvordan terrorisme skal påvirke folket, og dette gjør at frihetsforkjempere og terrorister som søker inn mot et politisk mål med hjelp av voldelige handlinger som de ønsker at tilskuere skal betrakte, er på sett og vis like. Gråsonen finnes ikke lenger, siden en voldelig frihetsforkjemper dermed er en terrorist i denne betegnelsen.

Med andre ord kan det sies at begrepene baserer seg på å oppnå et politisk mål, enten det er uavhengighet eller andre krav satt av en organisasjon eller en gruppering. Det er egentlig ikke en konkret forskjell. Den eneste forskjellen man kan se ut ifra de to definisjonene, er bruken av ordet violence. Er en frihetsforkjemper som bruker voldelige midler for å oppnå målet sitt automatisk en terrorist? Et fremtredende eksempel er at Nelson Mandela brukte voldelige midler i sin kamp for bedre rettigheter for mørkhudede i Sør-Afrika. Har denne volden gjort at han er automatisk en terrorist? Det blir i så fall veldig generelt og klassifiserende for en persons handlinger på vegne av det han mener er den korrekte måten.

Dette ville ikke ha vært en tematikk hvis det ikke var for at PIRA fikk så bred støtte fra det katolske miljøet. I kapittel 3 skal denne teksten blant annet komme inn på hvordan katolske irsk-amerikanere bidro til the Troubles, og hva de gjorde for å støtte oppunder PIRA. Dette er et viktig spørsmål i andre konflikter rundt om i verden, med blant annet en annen støttespiller for PIRA, nemlig Palestine Liberation Organization.

I PLOs tilfelle har de ved flere ganger blitt debattert om de er frihetsforkjempere eller terrorister. Daniel Kurtzer skrev i sin tekst i The Washington Post som omtalte boken til Bruce Hoffman som diskuterte dette faktum. Kurtzer skriver om prinsippet «*one person's terrorist is another's freedom fighter*», og skriver påfølgende at Hoffmans bok diskuterer hva

---

²⁰ Freedom Fighter (u. å.).

²¹ Terrorism (u. å.).

som definerer en terrorist og hva som definerer en frihetsforkjemper. Oppfølgingsspørsmålet til dette er simpelt: Er et folkeslags kamp for selvstendighet mer verdt enn et annet folkeslags?²². Dette spørsmålet er vinklet på en god måte, og stiller et viktig oppfølgingsspørsmål. Hvorfor er det sånn at noen folkeslags kamp for selvstendighet blir ansett som terrorisme, mens noen andre folkeslag blir betegnet som frihetsforkjempere?

Boaz Ganor skriver i sin tekst for International Institute for Counter-Terrorism om problemene vedrørende sitatet «*one person's terrorist is another's freedom fighter*». Han skriver at denne frasen har blitt et problem når en organisasjon prøver å demme opp for terrorisme. Han mener at frihetsforkjempere og terrorister på mange måter kan være det samme, og at «*A terrorist organization can also be a movement of national liberation, and the concepts of 'terrorist' and 'freedom fighter' are not mutually contradictory*». Han leverer denne påstanden og skriver videre at en frihetsforkjemper som deltar i terrorisme, drap og diskriminering på sett og vis er en terrorist og en frihetsforkjemper. Dette gjør at Ganor stryker vekk den gråsonen der mange sliter med å definere forskjellen mellom de to ordene²³.

Denne debatten vedrørende IRA og PIRA ønsket en britisk politiker, som satt i parlamentet da han uttalte seg, å avklare. Peter Mandelson konkretiserte i 2001 at IRA var frihetsforkjempere. Det sa han ved å argumentere for at PIRA ønsket å oppnå en politisk stilling ved å megle og gjennom diplomati. Han sa i et intervju at hvis en person eller organisasjon ønsker å oppnå en politisk stilling gjennom dialog, er de ikke lenger terrorister, men heller «*... resisters. They are freedom fighters. They're like territorial, as opposed to international, terrorists.*»²⁴.

Videre fikk Mandelson spørsmålet om Gerry Adams, leder av Sinn Fein på dette tidspunktet, var en frihetsforkjemper, og da konkluderte han med dette utsagnet: «*I don't want to label Gerry Adam, but he is tied to the IRA, a terrorist organisation or a paramilitary organisation which is engaged in a ceasefire, which is committed to a peace process, whose political representatives take part in political institutions, and that's the difference*»²⁵.

Denne uttalelsen ble ikke mottatt uten kontroverser. Mandelson virker ganske skråsikker, og det legitimerer Sinn Fein som et politisk alternativ for de mange katolikkene som ønsker dem

---

²² Kurtzer 2015.

²³ Ganor 2010.

²⁴ Brown 2001.

²⁵ Brown 2001.

i styringen. Dette fikk blant annet Theresa May, daværende Shadow Cabinet Minister, og for så vidt nåværende statsminister, til å konkludere hardt: *«It is astonishing that any Labour MP, especially a former Northern Ireland secretary, could describe the IRA as anything other than a terrorist organisation.»*²⁶.

Videre konkluderer artikkelforfatter Brown at Mandelsons kommentar ville på mange måter hjelpe Sinn Fein å bli legitimert og at det trengte de. Mye av støtten de og PIRA hadde fått fra USA hadde forsvunnet etter 11. september på grunn av at det å støtte politiske kampanjer tilknyttet til terrorisme, var sett på med helt andre øyne enn tidligere²⁷.

Tidligere kommandør i IRA, Martin McGuinness, mente i et debattprogram på Al Jazeera at bruken av ordet terrorisme er en måte for regjeringer og media å demonisere motstanderne av deres tankegang. Han trakk inn hvordan George Washington, Margaret Thatcher, Nelson Mandela og de britiske okkupasjonsmaktene, som han beskrev dem, ble beskrevet som terrorister på basis av at folk var uenige med deres kamp. På et spørsmål fra intervjuer Mehdi Hasan om det å med vilje drepe uskyldige mennesker i sin kamp for politiske, sosiale eller økonomiske mål uten tvil måtte være terrorisme, svarer McGuinness at dette skjedde på begge sider av konflikten, og dette var grusomt og trist, men begge sidene gjorde det²⁸.

Med andre ord er det et diffust skille mellom disse begrepene. Terrorister og frihetskjemperer faller ofte inn i samme kategori, og det er fascinerende å se hvordan aktørene tilegner seg den beskrivelsen og begrepet som setter dem selv i et godt lys. En person med tilhørighet til PIRA ønsker at organisasjonen blir fremstilt i et mer positivt lys for å illustrere deres kamp mot herredømmet, istedenfor å bli stemplet som en terroristorganisasjon. Det er vanskelig å konkludere utelukkende med at PIRA ikke var en terroristaksjon, siden de brukte ofte terror for å nå fram til sine mål og brukte det som et grep i deres endeløse kamp for publisitet.

1.5 Historiografi.

Tidligere forskning på dette emnet har en kolossal bredde, og nesten alt man ønsker å finne ligger foran deg med et enkelt søk på internett. Dette skaper en bølge av kunnskap som skyller over en som ønsker å finne riktig stoff. Det som er et kjennetegn på dette temaet, er at det finnes så mange ulike kulturer i denne historieskrivingen at det er vanskelig å finne en konkret kultur som råder over denne tematikken. Hvis det i det hele tatt finnes en overordnet

---

²⁶ Brown 2001.

²⁷ Brown 2001.

²⁸ Al Jazeera 2014.

trend i historieskrivingen om PIRA og The Troubles, er det at den er tveegget. På den ene siden finner man de som er pro-britiske og på den andre siden finner man pro-irske. Dette skaper igjen et handlingsrom for oss som skriver om temaet og bruker sekundære kilder, og dette handlingsrommet er at man må ha stort fokus på kildekritikken.

Det jeg bet meg merke i er at The Troubles generelt er et populært tema som det har blitt skrevet mye om. Flere av tekstene som jeg har lest, skrives som om det er en slags novelle, og de figurerer med muntlig språk og konkrete spørsmål. Dette skal denne teksten gå dypere inn på senere i kildekritikken, men et eksempel som er fremtredende er blant annet Tommy McKearneys tekst «Provisional IRA: From Insurrection to Parliament». Han skriver om historiske hendelser og hva som skjedde, men han begynner hvert kapittel med en dagboklignende fortelling fra feltet under konflikten. Dette ser man i flere andre tekster som Edwards og Shanahans tekster.

Et annet poeng er at historieskrivingen om temaet har forandret seg en hel del i løpet av konflikten. En naturlig grunn til dette er hvordan konflikten utviklet seg. På 80-tallet er det flere av tekstene som omhandler omdømmet til PIRA og, for eksempel, mediernes syn på PIRA, med blant annet doktoravhandlingen til Hamilton-Tweedale som omtaler hvordan britiske mediehus dekket konflikten. Dette kan være et mottrekk til det han så på som en ensidig debatt.

Tekstene på denne tiden speiler også tankene om hvorvidt konflikten kan løses, spådommer for framtiden og hvordan det hele vil kulminere. Dette ser man spesielt i boken til Cronin, som inkluderer flere potensielle utfordringer og muligheter vedrørende konfliktens kjerne. Det samme gjør White i sin tekst, som sammen med Cronin hevder at IRA alltid vil eksistere så lenge det ikke finnes et forent Irland.

I tekster fra 2000 og utover virker det som at det handler mer om mystikk og da spesielt mystikken rundt PIRA. Dette gjør at tekstene får en umiddelbar vinkling. Spesielt i boka til Ed Moloney «A Secret History of the IRA» og Richard English «Armed Struggle: The History of the IRA» vinkler begge to inn på dette. Dette gjør at det kan hende at tekstene blir subjektive. Tanken om at PIRA og IRA er noe spennende og kult kan speile forfatterens syn på konflikten.

Det er viktig å skille mellom sjangre i dette kapittelet. Dette er viktig for å kunne skille mellom hva som er historisk vitenskap med rotfestede kilder, objektivitet, fokus på det viktigste innenfor et tema, og spesifiserende materiale, og hva som er journalistikk som kan

virke subjektivt, generere leseinteresse og sensasjonsskriving. Det må presiseres at det finnes gravende journalistikk som er på høyde med historiske fagtekster når det kommer til kritisk blikk og vinkling, men at faghistorien er som regel mer spesifiserende og konkretiserende.

I denne teksten brukes flere journalistiske tekster, i tråd med at det var vanskelig å finne faghistorie relatert til det oppgaven lette etter, og i den form av at journalistikk var en viktig bidragsyter til hvordan PIRA fikk sin fremtredende hovedrolle i konflikten. Journalismen som er brukt mye i denne teksten, er artiklene til Bowcott og Armstrong, og ulike artikler fra BBC, The Irish Times og An Phoblacht. Disse artiklene har vært viktige for oppgavens historiske forståelse, og har gitt innsikt i hvordan konflikten artet og utspilte seg i Nord-Irland og England.

Av faghistoriske tekster er det få som virker partiske. Paul, Bosi, Gill, Berman, Lalor og Torode, Shanahan og Jackson er alle vitenskapelige tekster som handler om et spesifikt tema som har hjulpet denne masteroppgaven med konkretiseringen av svarene på problemstillingene og svar på spørsmål som er sentrale for oppgaven. Spesielt teksten til Paul skiller seg ut med fokus på militær-historien til Storbritannia i Nord-Irland hvor han går gjennom fasene, og viser leserne hvordan krigen utspilte seg på begge sider av konflikten og hvordan det påvirket hverandre.

En siste tanke om den historiografiske utviklingen er at det finnes lite faglitteratur om temaet på norsk. Dette var også et incentiv for meg til å skrive om dette temaet, siden det er viktig å ha sentrale tematikker i verdenssamfunnet på norsk. Dette gir også en annen forutsetning siden jeg personlig er ikke involvert eller har et forhold til konflikten som mange av de andre som skriver har. Dette gjør at jeg får en annen vinkling enn de omtalte forfatterne.

1.6 Kildekritikk.

Kildekritikken er en essensiell del av denne oppgaven, spesielt ved tanke på at denne teksten bruker utelukkende sekundærlitteratur. Jeg har valgt å dele tekstene opp i tre: Den første delen er de som virker objektive og ikke maler et bilde av konflikten som vinkler mot en av sidene. I den andre grupperingen er de tekstene som virker å være positive ovenfor det pro-irske nasjonalistiske standpunkt, og den siste er de som viser klare tegn til å være negativt ladet mot PIRA og de som viser konkret støtte mot lojalistene. Dette valget er bevisst tatt på grunn av konfliktens polariserende effekt. Det er klart og tydelig i bøkene og tekstene som undertegnede har lest at denne konflikten har ingen fasitsvar på hva som var rett og galt, og

det baserte seg på hvilken side av konflikten en person sto. Derfor er det igjen viktig å velge kilder med omhu, slik at begge sider av saken blir representert.

For å ta et forbehold, skal dette kapittelet fokusere på tekstene som er brukt, som ikke er rettet mot spesifikke handlinger, som for eksempel noen av nyhetsartiklene som er sitert. Dette ville ha vært overflødig og lite konkret informasjon. Det samme gjelder tekstene som omhandler frihetskjemper kontra terrorist, siden få av dem har noe med PIRA eller the Troubles å gjøre. Dette er med andre ord irrelevant for tematikken når det kommer til kildebruken.

En av tekstene som vitner om et objektivt syn på saken uten personlige vinklinger er Christopher Pauls tekst «Northern Ireland, 1969-1999 Case Outcome: COIN win (Mixed, Favoring COIN)», som er et delkapittel i en bok om militære kampstrategier. I denne teksten velger Paul å ikke være negativ mot noen av sidene, og fokuserer heller på hvordan strategiene til britene og PIRA fungerte mot hverandre. Dette gjør at teksten stråler autoritet og troverdighet i temaet han kommuniserer. Andre tekster i samme gruppering er Timothy Shanahans tekst «The Provisional Irish Republican Army and Morality of Terrorism», Berman, Lalor og Torodes tekst «The Theology of the IRA» og Paul Gills tekst «*Tactical Innovation and the Provisional Irish Republican Army*». Disse tre tekstene handler om tre forskjellige ting, men representerer alle PIRA på en måte hvor hovedfokuset er organisasjonen som tema og ikke som en debatt om deres konkrete moral. De går gjennom organisasjonens standpunkt og maler ikke bildet med deres eget moralske kompass.

Dette gjelder også i noen nettkilder og journalistikk. Owen Bowcott i the Guardian skriver i sin tekst «The legacy of the Bloody Sunday killings» om konkrete handlinger, hva som forandret seg og hva som ble gjort etter at Bloody Sunday-hendelsen skjedde. Denne teksten viser også hvordan historisk journalistikk skal gjennomføres. Den er saklig, nøytral og konkretiserende. Dette gjelder og doktoravhandlingen til Brian Hamilton-Tweedale, som heter «*The British Press and Northern Ireland – A case study in the reporting of violent political conflict*», som vier sin oppmerksomhet til mediene i Storbritannia og Irland, for å se hvordan det ble vinklet under konflikten. Dette gjør igjen at denne teksten skaper en overordnet forståelse av hvordan PR fungerte under the Troubles. Dette er en essensiell del av oppgaven, ettersom mediene og generelt renomméet til PIRA var en viktig del av deres taktikk for å få gjennom saker og rekruttere medlemmer og sympatisører.

I neste kategori er den litteraturen som viser enten klar sympati eller uttrykker en viss sympati for PIRA eller katolikkenes vold. De mest essensielle bøkene ønsker jeg å ta opp hvordan

forfatterens bakgrunn er eller var. Dette gjør jeg fordi det er viktig å få et innblikk inn i deres syn på saken. I denne boken en av de mer fremtredende Robert W. White, med hans tekst «From Peaceful Protest to Guerilla War: Micromobilization of the Provisional Irish Republican Army.» som viser stor sympati for de katolske irene i Derry. Det må sies at han vinkler ikke saken i stor grad i deres favør, men viser en overordnet forståelse for hvorfor de gikk inn i denne konflikten med den voldelige holdningen. Det er hovedsakelig en sosial studie som prøver å finne ut hvorfor de deltok i volden, så den er troverdig, uten å svartmale britene. White fremstår altså som sympatisk i sin skriving, og til tross for hans oppvekst i den irsk-amerikanske delstaten Massachusetts²⁹, fremstår han ikke som direkte partisk når han får vite om hans respondenters voldshandlinger. Han dømmer dem ikke, og han glorifiserer heller ikke.

Sean Cronins bok «Irish Nationalism – A history of its roots and ideology», fokuserer også på PIRA, og hvordan deres kamp er berettiget på basis av at de fortjener et forent Irland. Han mener at det var den britiske siden i konflikten, og da spesifikt Chichester-Clark, som startet konflikten og ikke katolikkene. Dette skinner fort gjennom teksten når man leser kapitlene om The Troubles. På den andre siden omtaler han også PIRA som en voldelig organisasjon, noe som gir tegn på at han er ikke er en klar sympatisør.

Da Cronin døde i 2011 ble han hyllet i The Irish Times. Der skrev de om hans virke som republikaner og irsk aktivist. Han var et medlem av IRA på 50-tallet og var høyt oppe i rangstigen hos dem. Han satt også i fengsel to perioder, og det indikerer hvor aktiv han var i IRAs operasjoner. Han deltok spesielt i grensekampanjene på 50-tallet, men havnet i en intern strid i partiet i 1962 og forlot grupperingen. Han var videre journalist og tekstforfatter hos ulike medier. Denne historien gjør at det er lett å tro at han var oppriktig partisk i sine tekster, og dette var jeg forberedt på da jeg leste boken hans. Boka gir en overordnet forståelse av konflikten, men viser, som sagt, at den vinkles mer inn mot at det irske spørsmålet var nok til at noen handlinger rettferdiggjøres³⁰.

Som tidligere nevnt i historiografien var det flere i moderne tid som spilte på PIRAs og IRAs mystikk og nesten helliggjorde organisasjonens spennende natur. Dette er spesielt konkret i Richard Englishs bok «Armed Struggle: The History of the IRA», Moloneys bok «A Secret History of the IRA» og Tommy McKearneys tekst «Provisional IRA: From Insurrection to

---

²⁹ McCoubrey 2001.

³⁰ Smyth 2011.

Parliament». Det må likevel nevnes at tekstene er gode på historier som ikke alle andre skildrer, som for eksempel PIRAs forhold til Libya, men de tre tekstene bærer preg av muntlig språk og fokuserer på det som var spennende med PIRA. Dette gjør igjen at tekstene virker som de var skapt for å selge bøker og ikke for konkret historieforskning, og da blir de mer populærvitenskapelige enn forskning.

Ett forbehold som må tas er at flere av tekstene og journalistikken som blir formidlet, er basert i Irland eller skrevet av irer med sympati for saken til PIRA. En indikasjon kan faktisk være etternavnene deres. Er det inkludert O' eller Mc foran et navn er de som regel av irsk avstamning og det kan være at dette spiller inn på deres syn på saken. Irske navn er som regel synonymt med de som er tilknyttet Irland og ikke Storbritannia. Dette er likevel ikke sikkert og det er ikke en fast regel denne teksten baserer seg på.

Den siste kategorien omhandler britisk støtte, og det er ganske få som peker seg ut som sterk pro-britisk. Hadde denne teksten basert seg på nyhetsartikler fra The Sun, Daily Mirror eller andre tabloidaviser ville det ha vært mye å diskutere her. En tekst, som jeg har lest, er Ruth Dudley Edwards' tekst om the Orangemen. I denne teksten har hun malt et rosenrødt bilde av dem og andre pro-britiske organisasjoner, og at IRA var den organisasjonen som jaget the Orangemen og ikke lot dem være i fred. Denne teksten var for vinklet og lite konkret til at den kunne brukes i hoveddelen, men den viser i hvert fall hvordan en vinklet tekst ser ut, og ga meg mye lærdom i kildekritikk.

I denne delen er det faktisk nyhetsartiklene, som jeg fant, som var mest kritiske i språket mot PIRA. William Borders, i The New York Times, skrev i 1981 om hvordan PIRA «slayed the protestant M.P.», og det vitner om et ganske brutalt språk som skimter gjennom saken han hadde laget. Dette gir en klar indikasjon på hvordan han ville vinkle saken. Det samme gjelder Jonathan Duffy, i BBC, som i 2001 skrev om de rike vennene i New York som ga penger til PIRA og IRA, og som nå ville slutte på grunn av 11. september 2001. Her vinkler han det slik at PIRA blir fokusert på som en tidligere terroristorganisasjon, og at denne organisasjonen kan ingen amerikanere tilhøre lenger. Den siste teksten som er vinklet i pro-britisk favør, er Toby Harnden, i The Telegraph, som i 2011 skrev om hvordan Libya fikk IRA til å gå i krig. Det kommer klart og tydelig fram i teksten at han mener at Libyas bidrag til IRA var en katalysator for at krigen ble som den ble, og at denne våpenhandelen gjorde at IRA fikk anledning til å angripe britene.

2.0 PIRA – Soldatene av Irland.

I dette kapittelet skal det handle om PIRAs innflytelse på verdenssamfunnet og hvordan de fikk det gjennom flere år med PR-taktikk og frykt. I starten av kapittelet skal det være en oppsummerende analyse av hvordan konflikten startet og hvorfor det skjedde. Videre skal teksten gå inn på hvordan sentrale hendelser i The Troubles påvirket PIRAs renommé og tilhengerskare. Ved å se analytisk på hvorfor PIRA ble en slik fremtredende skikkelse i det irske spørsmålet, kan man se tydeligere konturer til hva som var hovedproblemet til britene, nemlig klasseskillet som dannet seg. Uten dette klasseskillet mellom katolikker og protestanter ville muligens ikke en slik konflikt ha oppstått.

Videre inn i dette kapittelet skal det drøftes om PIRA egentlig var forkjempere for sin religion eller om det var på grunn av det irske spørsmålet. Dette er et relevant tema fordi de proklamerte seg som forsvarere av katolikkene, og at hele konflikten kom ut fra tanken om katolske rettigheter. Ble konflikten avsporet fra sine prinsipielle idealer?

2.1 Hvordan startet The Troubles?

Som denne masteroppgaven skal gå videre inn på senere i kapittel «2.2 PIRAs innflytelse på katolikker og verdenssamfunnet.» var the Troubles en borgerrettighetskamp i starten og eskalerte til å bli en kamp mellom pro-irske militser og Storbritannia og pro-britiske militser. Etter gjentatte protestaksjoner lanserte statsminister Terence O'Neill og regjeringen i den nord-irske nasjonalforsamlingen Stormont i 1969 at det skulle bli bedre politiske rettigheter for katolikkene, og at deres stemmer skulle telle like mye. Landbruksminister James Chichester-Clark gikk av i protest. Dette gjorde at O'Neill ble presset til å gå av, grunnet partiets misnøye med hans villighet til å støtte oppunder disse reformene, og de ville heller ha O'Neill ut enn Chichester-Clark. Dette resulterte i at Chichester-Clark tok over stillingen som partileder og statsminister. Målet til Chichester-Clark var på mange måter å mobilisere pro-britiske skvadroner og slå ned på opprør³¹. Han indikerte blant annet at Nord-Irland kunne bli et nytt Cuba hvis demonstrantene fikk viljen sin³².

James Chichester-Clark klarte ikke å stoppe urolighetene, og det fortsatte å være kaotiske tilstander i Belfast og Derry fram til 1971. I mai 1971 var engelskmennene lei av demonstrasjonene og brøyt inn. De fjernet den nylig utnevnte statsministeren Brian Faulkner, som hadde vunnet valget mot Chichester-Clark, og skulle selv ta kontroll over nord-irenes

---

³¹ CAIN.ulst.ac.uk a (u. å.).

³² Cronin 1981, 191.

problemer med katolikkene. Den 9. august 1971 var det en rekke ransaker av hus. Dette var orkestrert av pro-britiske militser som The Ulster Defense Assosiation rettet mot The Bogside, et primært katolsk område. 17 mennesker ble drept, og 342 ble arrestert. Dette blir sett på som det definitive startskuddet for the Troubles³³.

På den ene siden var det katolske nord-irer med det pro-irske politiske partiet Sinn Fein og den pro-irske paramilitære organisasjonen Irish Republican Army, med flere utbrytergrupper som PIRA. På den andre siden var det pro-britiske paramilitære organisasjoner som Ulster Defense Assosiation og Storbritannia, med England i spissen. Fra å være en borgerrettighetskamp ble dette en blodig konflikt.

Hva som var grunnen til, og hvem som hadde skylden for at The Troubles skjedde er et debattert tema. I følge Sean Cronin var det James Chichester-Clark som var grunnen til at det hele startet opp, og at det var hans sleivspark vedrørende det irske Cuba, som gjorde at glasset veltet for nord-irske katolikker som ikke likte sammenligningen med kommunisme³⁴. Ifølge Paul var det det irske spørsmålet som veide tyngst. Han mente i sin tekst at nord-irske katolikker ønsket et samlet Irland, og at dette gjorde at konflikten var uunngåelig³⁵. Det måtte skje det samme som på 1910-tallet, nemlig britene mot irene i væpnet konflikt.

I hele kapittel to og tre vil sentrale hendelser fra årene etter 1971 drøftes, og hovedhensikten er å finne ut hvordan utbrytergrupperingen PIRA fikk en prominent rolle i konflikten, og hvordan britene svarte på denne offensive taktikken.

2.2 PIRAs innflytelse på katolikker og verdenssamfunnet.

Et verktøy PIRA brukte i sin kamp mot britene var innflytelse. Det å få bred støtte fra katolikker var en strategi som de begynte med tidlig i oppstarten. I den første fasen var PIRA en del av den offisielle delen av Irish Republican Army og hadde ikke brutt ut av gruppen enda. Samfunnet i Nord-Irland var delt, og det var ulike rettigheter basert på om en person var katolikk eller protestant. Dette gjorde at IRA var en pionér i nord-irske katolikkers rettighetskamp for bedre skolesystemer, bedre sjanser på arbeids- og boligmarkedet og bedre forhold på de ulike plattformene i det daglige livet. IRA startet opp det som ble kalt «The Civil Rights Movement», som hadde som strategi å være en ikke-voldelig aktør som protesterte mot det daværende regimet³⁶.

---

³³ CAIN.ulst.ac.uk a (u. å.).

³⁴ Cronin 1981, s. 191-192.

³⁵ Paul 2013, s. 318-319.

³⁶ Cronin 1981, s. 185.

The Cameron Commission skulle utforske og kartlegge hvorfor katolikkene protesterte og krevde bedre rettigheter i Nord-Irland. Den konkluderte med at katolikker ble diskriminert på boligmarkedet, lokale valg og på arbeidsmarkedet. Den trakk fram at det ikke fantes en godt parlamentarisk opposisjon mot lojalistene. Kommisjonen trakk også fram viktigheten av religion i Nord-Irland og pekte på separate skoler og bydeler. Den pekte på hvordan katolikker ikke fikk delta i den regjerende politiske makteliten. Alle disse poengene gjør at det er forståelig at det ble opprør³⁷.

Dette var på mange måter et startskudd i det som kom til å bli den store konfliktperioden, som i dag er kjent som the Troubles. En kan tenke seg at IRA fikk skapt aktivister ut av katolikkene i Nord-Irland, og det kan ha gjort utslag på den videre utviklingen. Cronin skriver i sin bok at IRA var en døende bevegelse før denne bevegelsen ble skapt, og at dette gjorde at de ble relevante igjen³⁸. Katolikkene ønsket bedre rettigheter, og ved å være delaktige i en ikke-voldelig gruppe før konflikten, var dette en ressurs for å illustrere hensikten til opprøret.

Dette konkluderer også Shanahan i sin bok. Han mener at borgerrettighetskampen hadde en baktanke, altså at den kunne tilrettelegge for en videre væpnet konflikt senere. I følge han ble det allerede i 1966 formidlet av IRAs militære råd at borgerrettighetskampen kunne *«harness the power of the Catholic frustration in an assault on the unionist-dominated state»*. Med andre ord, denne kraften av frustrasjon kunne skape en situasjon hvor IRA fikk aktivisert katolikker til å bli med i deres kamp mot overmakten³⁹.

Shanahan skriver i sin bok at dynamikken mellom borgerrettighetsgrupperingen og IRA/PIRA var diffus. Hvis katolikker fikk borgerrettigheter gjennom demonstrering ville dette gjøre at de fikk bedre kår, men det ville svekke IRAs og PIRAs rekruttering, og det ville gjøre at kampen for et forent Irland ble mer og mer usannsynlig. På mange måter rekrutterte IRA og PIRA derfor misfornøyde borgerrettighetskjempere som var lei av statlig overgrep. Shanahan skriver at borgerrettighetsbevegelsens fall derfor var en suksess for IRA. Deres kamp for et forent Irland og ødeleggelsen av den nord-irske stat var viktigere enn bedre rettigheter for katolikker, for det kunne de uansett få ved ødeleggelsen av Nord-Irland⁴⁰.

Som denne masteroppgaven var inne på i kapittel «2.1 Hvordan startet the Troubles?», så var starten av konflikten basert på opptøyer, politisk maktkamp i Stormont og til slutt britisk

---

³⁷ Cronin 1981, s. 178.

³⁸ Cronin 1981, s. 189.

³⁹ Shanahan 2009, s. 19.

⁴⁰ Shanahan 2009, s. 21.

intervensjon. Dette spilte absolutt en rolle for hvordan PIRA fikk innflytelse på katolikker. Da britene kom var dette en bidragsyter til at katolikker deltok i væpnet aktivisme mot den tradisjonelle britiske imperialismen som holdt Nord-Irland og Irland fra hverandre.

Lorenzo Bosi skriver i sin artikkel om hvordan ulike katolske irer hadde forskjellige motiver for å tilslutte seg PIRA. Han mener at tidligere studier og tekster generaliserer motivene til terrorister og personer som utøver politisk vold. I teksten trekker han fram at motivene kan være vidt forskjellige i form av bakgrunn og situasjoner personene var i. Han deler dem derfor opp i ulike underkategorier og forklarer hvordan og hvorfor de ble med. Den første puljen av mennesker var de han kategoriserer som borgerrettighetskjemper fra «The Civil Rights Movement», som ble hardt slått ned av lojalistiske statlige instanser. Han påpeker at dette er personene som brøyt ut av IRA og stiftet PIRA i 1969 fordi de ikke så en ikke-voldelig løsning på problemet⁴¹.

Videre skriver Bosi at de som sluttet seg til den republikanske bevegelsen etter 1969 hadde samme tankesett. Med andre ord, de kunne heller ikke se for seg en slutt på det britiske hegemoniet uten kamp. Den store forskjellen er at deltakelsen var, generelt sett, et produkt av en eller annen personlig oppvåkning etter et bristepunkt, som kom i form av en hendelse⁴². Han peker ikke på noen spesifikk hendelse i dette resonnementet, men det kan tenkes at mange forflyttet seg fra å være en passiv tilskuer til å bli republikaner etter Bloody Sunday eller en av de mange opptøyene i Derry.

Den siste gruppen Bosi trekker fram er de unge katolikkene uten republikansk bakgrunn som etter hvert begynner å delta. Han peker på hvordan tanken om et forent Irland som den hellige gral ikke var den samme drivkraften for dem som for de med tidligere erfaring i IRA. I deres tilfelle handlet det mer om hvordan staten og lojalistene hadde behandlet dem, og hvordan dette drev dem til å gjøre opprør. En annen drivkraft for denne gruppen var at de ønsket å kjempe for lokalsamfunnet sitt⁴³. I teksten til Robert W. White skriver han om hvorfor og hvordan katolikker valgte å ty til voldelige protester mot britene. Han fokuserer spesielt på den siste gruppen Bosi trekker fram. White mener etter å ha intervjuet flere respondenter, at det var britene og statens overgrep som var den utløsende faktoren til at de unge katolikkene ble voldelige⁴⁴.

---

⁴¹ Bosi 2012, s. 349.

⁴² Bosi 2012, s. 349-350.

⁴³ Bosi 2012, s. 350.

⁴⁴ White 1989, s. 1281.

Disse tre veiene til voldelig deltakelse er ikke standardiserte og er ikke sikre. Det var store forskjeller mellom hvordan ulike personer ble radikalisert. Bosi trekker videre fram at det var forskjell på hvordan lokalsamfunnene var, hvordan rekrutteringsprosessen foregikk, hvordan nettverkene ble etablert, dynamikken og hastigheten av mobiliseringskraften og effekten av undertrykt raseri⁴⁵.

Videre har Bosi kokt ned de mest elementære grunnlagene til hvorfor PIRA fikk så mange medlemmer. De momentene han trekker inn er «*family traditions in the Republican movement, strong ideological motives, transformative events, instrumentality, local community, and a sense of defense and revenge.*»⁴⁶. Denne setningen forklarer hvorfor de gjorde det, men et videre spørsmål Bosi ikke tar opp, er hvordan PIRA rekrutterte. Han trekker fram psykologiske drivkrefter hos de som ble rekruttert, men ikke selve rekruttøren.

Bosi indikerer i sin tekst at det ikke var rekrutteringsprosessen fra PIRA som var det som gjorde at de i 1970 til 1971 gikk fra 50 medlemmer til rundt 1200. Han sier at det er hovedsakelig momentene rundt lokalsamfunnet, tradisjoner og hat som var drivkraften for rekrutteringen og ikke en offensiv rekruttering som var utslagsgivende⁴⁷. Han skriver at PIRA presenterte seg som den mest effektive grupperingen i kampen mot britene og for et forent Irland, men det står ikke noe om hvordan prosessen var⁴⁸.

White skrev, som sagt, om hvordan britenes undertrykkelse av de katolske irene var utslagsgivende, men han trekker spesifikt frem at det var nettopp dette og ikke arbeidsledighet og økonomi som var det som spilte inn på ungdommer fra for eksempel Derry⁴⁹. Denne arbeidsledigheten og det økonomiske forholdet mellom katolikker og protestanter kan ikke undervurderes, ettersom dette er jo eksempler på hvordan en stat kan undertrykke sine borgere. Tar man vekk jobbmuligheter og gir dem et svakt økonomisk grunnlag kan det resultere i oppstander.

White skriver videre i sin tekst om hvilke fire primære grunner som gjør at folk blir en del av en republikansk gruppe. Han trekker frem at katolikkene følte seg sosialt tilknyttet til sine lokalsamfunn og andre katolikker. En respondent svarte at hun har fem barn og hun ønsket å skape en bedre hverdag for barna enn hva hun selv hadde hatt. Hun følte at foreldrene hennes

---

⁴⁵ Bosi 2012, s. 350.

⁴⁶ Bosi 2012, s. 350.

⁴⁷ Bosi 2012, s. 359-361.

⁴⁸ Bosi 2012, s. 362.

⁴⁹ White 1989, s. 1285.

ikke hadde gjort nok for å stoppe britene og ulikhetene i samfunnet. Hun trekker også fram hvor mange som var fengslet, og at hun måtte delta for å få dem ut derifra. For det første er det forfriskende å lese om en kvinne som deltok i politisk vold. Tidligere tekster som jeg har lest, insinuerer at det var nærmest kun menn som deltok og det var kun menn som døde under Bloody Sunday og sultestreiken. For det andre indikerer det at kvinner følte en forpliktelse til å delta⁵⁰.

Den neste grunnen White trekker fram er at de opplevde statlige overgrep. Dette er et gjennomgående tema i the Troubles, og er essensielt for hvordan konflikten utviklet seg. En respondent nevner interneringen, og peker på hvordan dette formet mange katolikker til å kjempe mot det daværende styresettet⁵¹. Dette gjør at interneringen på mange måter er like sentral som andre konflikter til å rekruttere.

Den tredje grunnen White peker på er at republikanere følte at organisert politisk vold ville skape sosiale resultater på statlig nivå. Respondenten som hevdet dette i intervjuet med White, sa at han følte at det var den eneste måten Irland kunne løsrive seg og bli kvitt Storbritannia fra deres land⁵². Dette vitner om en desperasjon fra katolske irer, og at det kanskje ikke følte ut som den eneste utveien, men den riktige og mest produktive utveien.

Den siste grunnen White nevner er hvordan de så på britene som en okkupasjonsmakt. Intervjuobjektet som påstår dette, sa i intervjuet:

«... The six counties is party of Ireland, and it is being occupied by a foreign force, that is, the British Army and the British government which has sent them there... If we went over tomorrow and took over the Home counties of England, the English are not gonna bow down and say it's all yours, right? «It's Irish now, you can keep it.» So why should we be any different to them? Why should we be any the less patriotic?»⁵³»

Denne holdningen virker å være gjentagende i flere av intervjuene til White. Det å kjempe mot en, i deres øyne, okkupasjonsmakt var en stor nok grunn til å ty til vold. White konkluderer med at volden økte etter statlige overgrep både fra nord-irske protestanter og fra Storbritannias motreaksjoner⁵⁴.

---

⁵⁰ White 1989, s. 1293-1294.

⁵¹ White 1989, s. 1294.

⁵² White 1989, s. 1294.

⁵³ White 1989, s. 1294.

⁵⁴ White 1989, s. 1297

I Pauls tekst konkluderer han mye av det samme som White gjorde i sin tekst. Som denne teksten skal videre gå inn på, deler Paul konflikten inn i tre faser for britenes strategiplan, og fase én, som han kaller «The Troubles' Begin» fra 1969 til 1976 er den mest blodige delen av konflikten. Denne fasen beskriver han som den mest kritiske for både britene og for PIRA, ettersom britene gjorde flere feil som gjorde at PIRA ble et voksende fenomen. Han peker spesifikt på kollektiv straff av alle katolikker og skading av kulturelt sensitive gjenstander og tradisjoner. Dette gjorde at britene ble de definitive antagonistene for katolske nord-irer, og supplerte flere medlemmer til PIRA og andre pro-irske grupper⁵⁵. Paul henviser videre til hvordan enkelthendelser som interneringen og Bloody Sunday gjorde at PIRA fikk aktiv støtte blant katolikker i Nord-Irland, og aktive og passive medlemmer i Irland og USA⁵⁶. De resterende to fasene skal diskuteres senere i oppgaven.

En bidragsyter til at katolikker byttet fra IRA til PIRA var at de ikke følte at IRAs løsnninger var korrekte eller tilfredsstillende. De klarte ikke å se at det var en løsning for utenom aktiv krigføring mot britene⁵⁷. Dette kan vise at britene var urimelige i forhandlinger eller urimelige mot katolikkene som ønsket mer autonomi og bedre rettigheter, men det kan også underbygge det faktum at hatet mot britene gjorde katolikkene blinde på løsninger. Hele konflikten endte på 90-tallet, og det kom i form av diplomati og fredsforhandlinger. Var katolikkene for kjappe på den voldelige avtrekkeren? Det er et spørsmål som teksten skal videre innpå senere, men det er reelt spørsmål ved tanke på hvor fort konflikten blusset opp til kamp.

Videre trekker Bosi inn hvordan en respondent i hans undersøkelse om hvorfor nord-irske katolikker ble radikalisert, svarte at verdens politiske klima ga håp til PIRA og deres kamp. De så på eksempler som Cuba med Fidel Castro og Che Guevara, og så et håp om at en væpnet revolusjon kunne være et reelt alternativ for å få det man ville ha. Respondenten trekker inn hvordan Vietcong i Vietnam klarte å drive vekk amerikanere og hvordan verdens sterkeste militære slet mot en taktisk smart armé. «*This struck an awareness among us.*⁵⁸» som tilsier at Vietnam og Cuba utgjorde en vesentlig forskjell for PIRAs ambisjon til å drive vekk britene. På den andre siden har man sett ikke-voldelige protester mot britene som har vært bidragsytere til en forandring. Det beste eksempelet er India, som fikk sin selvstendighet gjennom den ikke-voldelige kampanjegruppen Quit India i 1947⁵⁹. For å ta et forbehold, så

---

⁵⁵ Paul 2013, s. 327

⁵⁶ Paul 2013, s. 327.

⁵⁷ Bosi 2012, s. 363.

⁵⁸ Bosi 2012, s. 365.

⁵⁹ Kaul 2011.

var det ikke et liknende politisk klima, men det er et eksempel på at man ikke må være voldelig mot britene for å bli selvstendige.

Hvis man ser på hvordan mediernes rolle har spilt vedrørende katolikkernes støtte til PIRA, trekker Shanahan inn republikanernes ansikt utad. Han sier at deres militære kamp var karakterisert av deres hardhet, offervilje, martyrdom, modighet og ønsket om å betale den ultimate prisen for å beskytte og tjene det irske folk⁶⁰. Han trekker spesielt inn en situasjon i februar 1972, da seks PIRA frivillige ble drept, da skrev Republican News «*They died so that we can live*»⁶¹. Slike propagandaverktøy ble brukt flittig under konflikten, for å markere hvor heroiske bragdene til de irske republikanerne var og hvor grusomme britene var.

Et annet eksempel var da An Phoblacht Republican News skrev 10. oktober 1981 om sultestreikens ti martyrer, og hvordan de vant mot britene ved å dø. I denne artikkelen skrev de:

*«Their deaths have been recognised nationally and internationally as an assertion of their political motivation, as men laying down lives that their fellow-men, their comrades, should gain from their sacrifice and should be victorious out of their deaths.»*⁶².

Ved å strukturere en sak på denne måten inviterer avisen til at flere skulle kjempe for ikke bare den republikanske saken, men også for de som døde i sultestreiken. Paul skriver i sin tekst at nyheten rundt sultestreiken styrket PIRA og den politiske fløyen til katolikkene, Sinn Fein. Sultestreiken og de påførende ti dødsfallene satte mediernes søkelys både nasjonalt og internasjonalt på hvordan Storbritannia håndterte konflikten, og mange som var uforstående tidligere ble kritiske røster⁶³.

På den andre siden skrev blant annet The Irish Times i 2016, om hvordan den britiske pressen viste liten respekt og ydmykhet mot de ti som døde, og kalte det hele et publisitetsstunt, propagandaverktøy og fokuserte på at de var terrorister⁶⁴. For å ta et forbehold, The Irish Times, i likhet med An Phoblacht, rapporterte i 1981 om hvordan dette ikke var et tap, og at de sultestreikende var helter⁶⁵. Dette gir en klar indikasjon på at det var en kamp om god

---

⁶⁰ Shanahan 2009, s. 42.

⁶¹ Shanahan 2009, s. 42.

⁶² An Phoblacht 1981.

⁶³ Paul 2013, s. 322.

⁶⁴ Doughty 2016.

⁶⁵ Moloney 2016.

publisitet for både den irske og den britiske siden. Denne dragkampen mellom mediehus er viktig i andre situasjoner under the Troubles.

I doktorgraden til Hamilton-Tweedale skriver han om hvordan britiske og irske nyhetskilder formidlet og vinklet nyhetene fra Nord-Irland både før 1968 og etter. I denne teksten nevner han hvordan flere britiske journalister var positive til borgerrettighetskampen til katolikkene i starten, men ble hardere og mer kritiske etter hvert. Et eksempel er Daily Express som i 1969 skrev i en redaktørartikkel: «*Many of these demonstrators could not care less about civil rights. They are either hooligans looking for a punch-up or anarchists with a grudge against society*», for å underminere kampen for bedre rettigheter⁶⁶.

2.3 Sultestreik og Bloody Sunday.

I forrige kapittel var fokuset, som sagt, på noen hendelser, og der ble sultestreiken i 1981 trukket fram, og de irske og de britiske medienes reaksjoner på dette. De irske mediehusene valgte å hylle de ti døde som martyrer, helter og berømmet dem for å dø slik at de kunne leve. Britiske mediehus valgte å fokusere på at dette var fengslede kriminelle og terrorister, som tidligere hadde terrorisert gatene i Storbritannia. En annen ting som har blitt skrevet tidligere i denne oppgaven, er hvordan PIRA og Sinn Fein fikk økt oppslutning etter sultestreiken. Dette er hovedfokuset i dette kapittelet. Hvordan klarte spesifikt PIRA å skape oppslutning etter sultestreiken og etter Bloody Sunday?

Sultestreiken ble sett av hele verden, og Paul skriver i sin tekst at dette var en perfekt mulighet for PIRA. Økt sympati for deres kamp gjorde at det økte medlemsbasen og de fikk bedre publisitet for sin sak⁶⁷. Under sultestreiken ble det skapt økt press på begge sider av saken, og det utviklet seg til noe utrolig. I sin celle vant en av de streikende, Bobby Sands, en plass i nasjonalforsamling i Storbritannia. Dette var en stor propagandaseier for PIRA og Sinn Fein. Media flokket seg mot Belfast og fengselet Maze. Til og med paven kom til cellen til Bobby Sands for å prate med ham. Da Sands døde under sultestreiken, dukket 100.000 opp i begravelsen hans, noe som indikerer hvor mye denne konflikten hadde spredd seg og hvor mange som støttet saken⁶⁸.

Ettermålet etter sultestreiken i 1981 var en blanding mellom politikk og vold, sier McKittrick. Han peker på at politikken seiret. Han ser på Sinn Feins fremgang etter

---

⁶⁶ Hamilton-Tweedale 1987, s. 89.

⁶⁷ Paul 2013, s. 322.

⁶⁸ McKittrick 2006.

sultestreiken som en katalysator for at konflikten til slutt ble ferdig 17 år etter denne hendelsen. Han nevner hvordan sultestreiken var en politisk oppskytningsrampe⁶⁹. Sinn Feins suksess etter dette kulminerte i at Sinn Feins leder Gerry Adams vant et sete i Storbritannias valg i 1983⁷⁰.

For å oppsummere sultestreiken skriver Paul i sin tekst om Sands død og hvordan denne sultestreiken påvirket PIRA:

«The insurgents capitalized on this propaganda victory by turning sympathy into an influx of funds and weaponry in the early 1980s. Sands's death and the perception of the British Prime Minister Margaret Thatcher's cruel indifference galvanized the support of the Irish diaspora in the United States⁷¹.».

Ifølge English gjorde dette at PIRA og IRA fikk et økt medlemsantall og en ny bølge av republikansk paramilitær aktivitet blomstret⁷². Det viser han til ved å trekke inn hvordan PIRA fortsatte sine angrep mot politiske mål, hvor de, tre år etter, sprengte en bombe rett utenfor et hotell i Brighton. I dette hotellet befant Thatcher seg i, og det var like før de fikk tatt «revansje» mot henne. I dette bombeangrepet drepte de fem mennesker⁷³. CAIN trekker fram i sin oppsummering at det var 62 som døde i perioden sultestreiken foregikk, noe som var mer enn det hadde vært tidligere år⁷⁴.

Samtlige artikler og tekster jeg har lest om sultestreiken konkluderer med det samme. Britiske aviser var negative til protestene og pro-irske aviser var positive til hva som kunne skje etter denne protesten. Videre hevder samtlige artikler at Bobby Sands begravelse hadde mellom 70.000 og 100.000 som deltok, at hans død og kampanje skapte voldelige oppsving og at sultestreiken gjorde at Thatcher ble republikanismens neste mål. Det virker som at det ikke er en debatt om ettervirkningene av sultestreiken. Det er konklusjoner på konklusjoner om at det gjorde at de ulike tingene skjedde. Et videre problem med dette er at de ender opp med at tekster og bøker siterer hverandre, og det blir ikke noen debatt om ringvirkningene etter denne

---

⁶⁹ McKittrick 2006.

⁷⁰ CAIN.ulst.ac.uk b (u. å.).

⁷¹ Paul 2013, s. 322.

⁷² English 2012, s. 207-208.

⁷³ McKittrick 2006.

⁷⁴ CAIN.ulst.ac.uk c (u. å.).

protestaksjonen. Den eneste debatten var mellom medier og aviser som kom med sine antakelser, sine meninger og hvem som var fienden i deres øyne⁷⁵.

Bloody Sunday var den dagen som sjokkerte flest. Den 30. januar 1972 orkestrerte borgerrettighetsbevegelsen en ikke-voldelig marsj i Derry med tusenvis av protesterende katolske irer. Det har vært flere estimater på hvor mange som marsjerte, men det ligger på alt fra 3.000 til 20.000. Marsjen delte seg opp i to da de skulle svinge inn mot Rossville Street, og en mengde med folk fortsatte nedover mot den britiske barrikaden som var satt opp⁷⁶.

Da ble det opptøyer, og britiske soldater løsnet skudd mot to av opprørerne, hvorav én døde. Etter hvert ønsket de å arrestere de gjenværende opprørerne, men så begynte britene å skyte igjen. De drepte 13 til. Soldatene fra The Parachute Regiment mente at de var blitt angrepet med våpen og spikerbomber, og svarte derfor med skudd⁷⁷.

Denne dagen blir fremdeles kategorisert som en av de viktigste hendelsene under the Troubles, og det er lett å tenke at dette ble en katalysator for vold. Dette mener White er feil. Han har forsket på hvorvidt dette påvirket voldstallene, og han konkluderte med at det ikke vokste signifikant mye etter denne dagen. Han mener at det kan være på grunn av hvilket tidspunkt dette foregikk. Det skjedde rett etter at voldelighetene hadde økt raskt på grunn av interneringen i 1971 og i 1972. Dette gjorde at de ikke ga et stort utslag⁷⁸. På den andre siden, ifølge Owen Bowcott i The Guardian, påvirket allikevel Bloody Sunday en god del i forhold til økt vold. Han peker på at 1972 var året det var mest vold i Nord-Irland og det var året flest ble drept med 479 mennesker i kontrast til de tre foregående årene med 200 døde⁷⁹.

Til tross for at han mente at det ikke økte voldsnivået, mener White at det likevel påvirket mange katolske irer til å bli en del av PIRA. I hans tekst har en respondent kommet med et svar på et spørsmål om Bloody Sunday var den drivende faktoren for at han ble med PIRA:

«Bloody Sunday, then, didn't change my attitude, and, in particular, it wasn't an emotional response that "I hate the Brits and it's about time I did something..." I'd always been concerned, I'd always been motivated towards things Irish, and it was just another ... act of political vandalism on Irish people. But I mean it didn't ... insist that I should immediately

---

⁷⁵ CAIN.ulst.ac.uk c (u. å.).

⁷⁶ CAIN.ulst.ac.uk c (u. å.).

⁷⁷ CAIN.ulst.ac.uk a (u. å.).

⁷⁸ White 1989, s. 1289.

⁷⁹ Bowcott 2010.

lash out and join because at that time the IRA was virtually signing people up on the streets...⁸⁰».

Den siste setningen er spesielt viktig for denne oppgaven. Dette er en klar indikator på at PIRA fikk en betraktelig mengde frivillige etter Bloody Sunday. Bowcott hevder at det var en tilstrømming av flere medlemmer etter dette⁸¹. Han peker på hvordan vitner under Bloody Sunday kom bort til borgerrettighetsorganisasjonen for å gi en vitneforklaring, og melde seg inn i IRA i samme slengen. Uten å være for sikker må dette ha medført et stort antall medlemmer til IRA og PIRA⁸². Han trekker også frem tidligere biskop Edward Daly som prøvde å redde en døende mann under hendelsen, som påpeker at «*countless young people were motivated by the events of that day to become actively involved in armed struggle and, as a direct result, joined the Provisional IRA*»⁸³.

Det er likevel vanskelig å finne en reell statistikk på hvor mange som deltok, ettersom PIRA, IRA og andre utbrytergrupper hadde veldig flytende medlemstall, og det er usikkert hvor mange som kriget for dem eller ikke. Det som CAIN figurerer med er at det var rundt 1.500 aktive medlemmer⁸⁴, mens flere usikre kilder strekker tallet over 5.000. Dette gjør det vanskelig å estimere hvor mange det egentlig var.

Som under sultestreiken ni år senere, skapte Bloody Sunday en bølge av internasjonal oppmerksomhet⁸⁵ og uten tvil påvirket det konflikten. Gerry Adams, presidenten av Sinn Fein, konkluderte i senere tid at dette var en dag som gjorde at IRA og PIRA fikk en stor mengde penger, våpen og nye medlemmer for å slutte seg til deres kamp for et forent Irland og for å få ut britene⁸⁶.

Etterspillet av Bloody Sunday har vært en meget kontroversiell historie. Uttalelsene til soldatene i The Parachute Regiment som avfyrte skuddene mot de protesterende katolikkene, har påpekt at de følte seg truet av bevæpnede demonstranter med pistoler og spikerbomber. Lord Saville fikk i 1998 oppdraget å lede en etterforskning av hva som egentlig skjedde i 1972 i Derry. Daværende statsminister Tony Blair var den som iverksatte denne prosedyren, men det var ikke før i 2010 at rapporten var ferdig og David Cameron var statsminister i

---

⁸⁰ White 1989, s. 1292.

⁸¹ Bowcott 2010.

⁸² Bowcott 2010.

⁸³ Bowcott 2010.

⁸⁴ CAIN.ulst.ac.uk d (u. å.).

⁸⁵ BBC 2002.

⁸⁶ Bowcott 2010.

Storbritannia at lord Saville hadde en konklusjon⁸⁷. David Cameron talte foran The House of Commons, og ramset opp detaljer i rapporten til lord Saville, og avsluttet talen med en formell unnskyldning til familiene som hadde blitt berørt av denne hendelsen. Videre i talen gikk Cameron inn på detaljene Bowcott trakk inn, nemlig at dette var det året flest personer ble drept med rundt 500 drepte⁸⁸.

I lord Savilles rapport konkluderte han avslutningsvis: «*firing by soldiers of 1 Para on Bloody Sunday caused the deaths of 13 people and injury to a similar number, none of whom was posing a threat of causing death or serious injury. What happened on Bloody Sunday strengthened the Provisional IRA, increased nationalist resentment and hostility towards the Army and exacerbated the violent conflict of the years that followed. Bloody Sunday was a tragedy for the bereaved and the wounded, and a catastrophe for the people of Northern Ireland.*»⁸⁹, og med det var katolikkene som døde den dagen endelig renvasket for skyld.

2.4 Bombene og attentatene i Storbritannia.

I dette kapittelet skal hovedfokuset ligge på PIRAs handlinger, og spesifikt på bombene de sprengte rundt om i Storbritannia og attentatene de enten gjennomførte eller mislyktes med, og hvordan dette påvirket deres rennemmé. Cronin skriver i sin bok om hva som skjedde. Sommeren i 1970 startet PIRAs bombekampanje, og de forlangte at britene skulle forlate Irland, altså Nord-Irland, avskaffe Stormont og amnesti for fengslede. Dette var forventede krav, men umulig å gjennomføre for britene⁹⁰.

Bombekampanjen fortsatte gjennom starten av 1970-tallet. Cronin beskriver det slik: «*The Provisionals continued bombing and shooting, except for periods of truce with the British army, when sectarian killings, explosions in pubs and cafés and ‘tit-for-tat’ murders, filled the void.*»⁹¹. Han eksemplifiserer dette videre ved å trekke inn at pro-britiske militser som Ulster Defence Association var like ille, og gjennomførte det samme mot katolske mål⁹².

Videre påpeker han at PIRA angrep butikker, barer, hoteller og industri i navnet av økonomisk krigføring. Cronin sier at det var en situasjon hvor PIRA sprengte en bombe i et hotell og drepte 14 mennesker, uten å mene det, noe de videre unnskyldte⁹³. Dette indikerer

---

⁸⁷ BBC History 2010.

⁸⁸ BBC 2010.

⁸⁹ BBC History 2010.

⁹⁰ Cronin 1981, s. 205-206.

⁹¹ Cronin 1981, s. 206.

⁹² Cronin 1981, s. 206

⁹³ Cronin 1981, s. 206.

hvor ute av kontroll konflikten var. Det at et såpass stort antall mennesker ble drept ved en feiltakelse, er et tegn på at PIRAs taktiske feilvurderinger var fatale. Cronin beskriver bombekampanjen slik: «*The pattern of operations was to have no pattern: to strike when not expected. The tactics were effective, judged strictly as tactics.*»⁹⁴.

Tommy McKearney påpeker i sin bok hvordan bombene påvirket Storbritannia. Han skriver at bombene skapte et stort anti-irsk hysteri, noe som igjen resulterte i at politimenn kunne være mer hardhendte i sin behandling av katolikker i England. Videre står det at til tross for hysteri, drap på soldater i Nord-Irland og bomber, var det allikevel en gryende harme mot den britiske regjeringens kampanje mot Nord-Irland. Det var flere protestaksjoner rundt om i England, og McKearney påpeker at mange var verken irske eller katolikker. Mange av de som protesterte lå på den politiske venstresiden og var engelske arbeidere. Det skal sies at denne støtten var basert på solidaritet, og det var ingen pro-irske politiske partier med gjennomslagskraft i England. McKearney eksemplifiserer med tradisjonelle venstrerettede partier, som Labour og TUC, som var kritiske til blant annet PIRA⁹⁵.

Videre skriver McKearney at hovedgrunnen til at PIRA startet bombekampanjen sin, var basert på press fra britiske stemmegivere som ikke ønsket å ha soldater i Nord-Irland. PIRA kunne med andre ord angripe Storbritannia med sprengning av bomber på tilfeldige og målrettede mål for å da skape et enda større press på regjeringen, og å få den britiske befolkningen til å kreve at soldatene skulle trekkes ut. McKearney nevner hvordan England hadde mindre tropper og beskyttelse i gatene enn hva Nord-Irland hadde. Strategien til PIRA vedrørende bombingene hadde to sider. Den ene var at PIRA ønsket at engelskmenn skulle oppdage at kampen i Nord-Irland ikke bare skulle være på en trygg avstand hvor de kunne følge med på konflikten fra fjernsynet sitt. De skulle kjenne på hvordan det var å være like redde som de hadde vært for britiske soldater. Ifølge McKearney følte mange republikanere at hvis britene sendte soldater hjem til dem, skulle de også sende soldater hjem til britene⁹⁶.

Den andre grunnen var, rett og slett, basert på publisitet. PIRA skjønnte at hvis de gjennomførte bombeangrep mot Storbritannia, og da spesielt London, ville dette gi dem en helt annen publisitet enn hvis det skjedde i Nord-Irland. Det viktigste med publisiteten var ikke å få økt medlemstallet, men heller alltid holde det irske spørsmålet levende. Folk skulle

---

⁹⁴ Cronin 1981, s. 206.

⁹⁵ McKearney 2011, s. 122.

⁹⁶ McKearney 2011, s. 124-125.

bli påminnet om deres kamp for et forent Irland, og det ble flere av de som vanligvis ikke var interessert i den problematikken, påminnet om ved bombingene⁹⁷. Han skriver videre at bombekampanjen var et kraftig poeng om at the Troubles ikke var en kostnadsfri trening.

På den andre siden er McKearney inne på et godt poeng på slutten kapittel 10 i boken sin. Han spør om bombingene var det beste republikanerne kunne foretatt seg. Var tanken langsiktig i det hele tatt? Han utpeker en faktor som PIRA kunne heller ha fokusert på, nemlig den gryende britiske misnøyen mot regimet i Storbritannia. Hvordan ville det ha gått om PIRA hadde satt ut ressursene sine i å mane fram bitterheten til hardtarbeidende og bitre arbeidere som var lei av Thatcherismen som rådet i landet? Det er et legitimt spørsmål, og var en strategi som kunne ha fungert. McKearney nevner hvorvidt en allianse mellom arbeiderne i Storbritannia og PIRA hadde gitt mer langvarige resultater og hadde skapt mer press på den daværende statsminister Margaret Thatcher⁹⁸.

Shanahan argumenterer i sin bok at PIRA var interessert i å sprengte bomber ved bygninger og ikke fokusere på å drepe flest mulige mennesker. Han skriver at PIRAs mål var å svekke menneskene som hadde gjennomført vold eller hadde påvirket menneskerettighetene til katolikker, og ikke å drepe dem. Dette gjorde de ved å angripe husene deres og heller skade deres formue eller deres status, og sende en beskjed⁹⁹. Dette er ikke i tråd med attentatforsøket i Brighton hvor de ønsket å ta livet av statsminister Thatcher som sto på toppen av deres attentatliste.

Paul Gill skriver i sin bok om taktiske innovasjoner vedrørende PIRA. På den første siden i teksten hans begynner han å skrive om «Institute for the Study of Strategic Conflicts» rapport om PIRAs taktiske styrke fra 1971. De beskrev da PIRAs medlemmer som klumsete, uorganisert og terrorister uten fantasi eller kreativitet. De var rett og slett amatører på dette tidspunktet, og *«their bomb attacks up till mid-1971 often amounted to nothing more than a man nervously lobbing a petrol bomb so badly madet hat the wick falls out before it reaches its target»*¹⁰⁰.

Et tiår fram i tid var dette snudd på hodet. På 1980-tallet ble PIRA beryktet for å bruke smarte og kreative løsninger i tillegg til at de var langt mer kyndige med bombene sine. De brukte

---

⁹⁷ McKearney 2011, s. 125.

⁹⁸ McKearney 2011, s. 127.

⁹⁹ Shanahan 2009, s. 164.

¹⁰⁰ Gill 2017, s. 573.

avanserte metoder og teknikker for å lage bomber, miner og andre eksplosiver. Oppenheimer, referert til i Gill, påpeker at PIRA var flinke til å lage IEDer – improvised explosive devices. Enkelte forfattere strekker seg så langt at de hevder at PIRA var pionér i forhold til innovasjon på feltet om å konstruere improviserte eksplosiver¹⁰¹. Dette indikerer at PIRA hadde tatt et voldsomt sprang taktisk, og det kan ha med å gjøre at de fikk militær trening og ressurser fra andre land. Dette skal denne teksten videre inn på i kapittel 3 hvor hovedfokuset ligger på Storbritannia og PIRAs ressurser og kamp mot hverandre.

Paul poengterer noe vesentlig i sin tekst som har en klar relevans til spørsmålet vedrørende PIRAs renomme. Han skriver at siden 1982, da Sinn Fein kom inn i det politiske system, har det vært et markant oppsving i antall sympatisører når PIRA ikke drepte og ikke angrep med bomber. Hadde PIRA gjennomført et vellykket bombeangrep i Storbritannia, ville dette svekke Sinn Fein. Med andre ord, jo mindre PIRA drepte, jo bedre oppslutning fikk Sinn Fein¹⁰². Dette er et interessant poeng som PIRA-lederne så da de begynte fredssamtalene på 1990-tallet. Dette må ha spilt en vesentlig rolle for at PIRA til slutt skrev under en våpenhvileavtale i 1994 og senere The Good Friday Agreement i 1998.

Når det kommer til attentater er PIRA en fremtredende gruppe på listen over politikere som satt i parlamentet og som hadde blitt myrdet. Tre mennesker ble alle drept av PIRA. Disse personene var Rev. Robert J. Bradford, som var en protestantisk «Ulster Unionist» som ble skutt i Belfast i 1981¹⁰³, Sir Anthony Berry, en Tory-konservativ politiker som ble drept i Brighton hotellangrepet i 1984¹⁰⁴, og Ian Gow, en Tory-konservativ politiker som ble drept av en bilbombe utenfor huset sitt i 1990¹⁰⁵. Dette gjør at PIRA ikke siktet seg inn på fasiliteter eid av målene sine, som Shanahan mente, men PIRA klarte å drepe dem.

2.5 PIRAs kamp – for Irland eller for katolisismen?

Et sentralt tema gjennom denne teksten har vært katolisismen og hvor mye den har påvirket konflikten. Dette er på mange måter et viktig moment, men er religion en drivende hovedfaktor? Eller er det kampen for et forent Irland og kampen mot britene som er viktigst? Dette ønsker dette kapittelet å ta opp, ettersom det virker som at drivkraften på mange måter er et skiftende fenomen i the Troubles.

---

¹⁰¹ Gill 2017, s. 573.

¹⁰² Paul 2013, s. 326.

¹⁰³ Borders 1981.

¹⁰⁴ Crown 2009.

¹⁰⁵ Eastbourne Herald 2015.

I startfasen av konflikten var det segregeringen av katolikker i Nord-Irland som gjorde at borgerrettighetskampen startet opp. Denne kampen for like rettigheter gjorde at folk tok til gatene for bedre rettigheter. På mange måter sluttet kampen om rettigheter etter interneringen av katolikkene i 1971. Det kan en se ved å peke på hvordan konflikten utviklet seg i etterkant.

Dette gjør konflikten spesiell og interessant. Den artet seg primært på grunn av sosial status, klasseskille og borgerrettigheter, med appell til katolske irer, og ble videreført i ånden av et sammensurium av religiøs og sosial appellering for å mønstre aktivister og andre protesterende katolikker. Avslutningsvis i konflikten hadde disse momentene blitt gradvis mindre og mindre betydningsfulle, og det eskalerte til å være en kampanje for nasjonal tilhørighet til Irland. Dette viser på mange måter at agendaen for konflikten var låst i tanken om nasjonalitet fremfor rettigheter, sosial status og religion.

Denne debatten hvorvidt katolisismen var en drivende faktor eller ikke, er rasjonell, og har en plass i debatten. PIRA hadde på mange måter et katolsk fundament den bygget oppunder, med tanke på at PIRA var sammensatt av primært katolikker som først ønsket bedre rettigheter, men gikk over til ønsket om en ny stat uavhengig av britene.

I teksten til David Berman, Lalor og Torode «The Theology of the IRA» konstaterer de at nærmest alle som er involvert eller omtaler konflikten, sier protestantene og katolikkene. Dette mener de har store implikasjoner og er ikke helt korrekt. Det første poenget til Berman, Lalor og Torode angående dette er at IRA kategoriserer seg som konfesjonsløs, og heller ikke-sekteriske. Det viser de til ved å trekke fram at IRA hadde protestantiske medlemmer under konflikten, og peker også på noen av IRAs ledende helter, Tone og Emmet, at de var protestanter¹⁰⁶. Dette er en skarp kontrast til det narrative presentert i mange av de andre tekstene.

Videre har IRA proklamert sitt hat for det romersk-katolske hierarkiet. An Phoblacht har ved flere anledninger skrevet om forholdet mellom IRA og det katolske hierarkiet i Irland, og har beskrevet det som «hostility». Berman, Lalor og Torode påpeker vanskeligheten av å avgjøre motivasjonen og drivkraften i konflikten. På den ene siden skriver de at det er vanskelig å se at IRA er motivert av religion¹⁰⁷. På den andre siden skriver de videre at det er like vanskelig å støtte oppunder argumentasjonen til blant annet An Phoblacht som hevder:

---

¹⁰⁶ Berman, Lalor og Torode 1983, s. 137.

¹⁰⁷ Berman, Lalor og Torode 1983, s. 137.

«That the conflict in Ireland's north-east is not, as the British imperialists would have the world believe, a matter of strongly held religious opinions meeting in a flashpoint of intolerant, bigoted anger, but yet another of the twentieth-century's wars of liberation as Ireland tries to get rid of her colonial oppressors»¹⁰⁸.

Et viktig poeng i An Phoblachts synspunkt er at det er en forskjell mellom gode og dårlige katolikker. De mener at hierarkiet med biskoper og byråkrater er ødeleggende for religionen, og at prester og menn på bakkenivå med folket er den gode siden av katolisismen, og peker på de prestene som hjelper sine brødre i konflikten og skiller mellom rett og galt. Det er ifølge dem mange biskoper opp gjennom historien som har en pro-britisk og anti-irsk agenda¹⁰⁹.

Protestantismen er ikke en gjenganger i An Phoblachts tekster. Det Berman, Lalor og Torode fant av artikler baserte seg på berettigelse av PIRAs angrep på irske lojalistiske protestanter. Her skriver An Phoblacht at konflikten ikke er basert på religion, og at de angrep lojalister og ikke protestanter. I følge tidsskriftet finnes det ikke onde protestanter i konflikten, men heller onde lojalister¹¹⁰. Dette er en klar distinksjon de bruker i sin agenda for å anerkjenne konflikten mellom Storbritannia og irene.

Avslutningsvis i teksten trekker Berman, Lalor og Torode noen konklusjoner som virker treffende for denne tematikken. De skriver: «*In theory the Provisionals demonstrate their non-sectarianism by their opposition to the Catholic hierarchy and by their acknowledgement of the Protestants' position in the country. They even advocate integrated education. But within the present fallen state of Northern Ireland, brought about by the British, it is in practice necessary to support the bishops, oppose the Protestants, and oppose integrated schools.*»¹¹¹.

The Provisionals som de kaller PIRA og provisoriske Sinn Fein, ønsker med andre ord et forent Irland mer enn å kjempe for katolisismen. Berman, Lalor og Torode konkluderer at tanken om et forent Irland som en stat uten Storbritannia, er den største drømmen til An Phoblacht og the Provisionals¹¹². Tanken virker som en utopi når en ser på konflikten i sin helhet.

---

¹⁰⁸ Berman, Lalor og Torode 1983, s. 137.

¹⁰⁹ Berman, Lalor og Torode 1983, s. 138.

¹¹⁰ Berman, Lalor og Torode 1983, s. 139.

¹¹¹ Berman, Lalor og Torode 1983, s. 144.

¹¹² Berman, Lalor og Torode 1983, s. 144.

Cronin skriver i sin bok at PIRA ble skapt i flammene i Belfast i 1969, og skulle komme fram for å være «the Catholic Defenders»¹¹³. Denne påstanden er det flere som har debattert og mener at det ikke er fullt så treffende. Som denne teksten har vært inne på, er det lite som tilsier at dette er definisjonen på PIRAs virke. The Irish Times skrev i 2000 en artikkel som mente at «IRA claim to role as Catholics' defender unfounded.». Der skriver de at det finnes ikke noe bevis på at IRA har forhindrede seriøse angrep på katolikker fra nasjonalister. De peker spesielt på det faktum at IRA og PIRA fokuserte på angrepsvåpen og ikke forsvarsvåpen, og da spesielt mitraljøser, bomber, hjemmesnekrede eksplosiver og granater¹¹⁴.

Grunnen til at dette ble diskutert i 2000 var at PIRA ikke hadde lagt ned alle våpnene, og de var fremdeles i en konflikt til tross for Good Friday Agreement som skulle stoppe konflikten. Da PIRA ikke ønsket å gi seg, ble det stilt spørsmålsteget til hvorfor de ikke ønsket det, og da sa de at de var de eneste forsvarerne til katolikkene. Derfor er denne debatten viktig for The Irish Times, da de hevder at de kjemper for katolikkers sikkerhet, men er rustet som en angrepsstyrke¹¹⁵. Dette strider mot hva de selv hevder.

For å oppklare PIRAs rolle som forsvarer av katolikkene og at de hadde beskyttet dem ved flere tilfeller, valgte The Irish Times å konkludere med at dette ikke var sant. De hevdet at vold mot katolikker skjedde primært i områder hvor lojalistene sto sterkest, og PIRAs forsvarsegenskaper er lokalisert i områder dominert av nasjonalister. Med andre ord hadde de ikke evnen til å forsvare katolikker der hvor de fleste ble angrepet, altså lojalistenes tilholdssted. Neste punkt på listen deres var vedrørende volden i 1969 som skapte PIRA. Dette klarte heller ikke IRA å demme opp for, og det indikerer at de ikke klarte å verne katolikkene de hevdet å beskytte¹¹⁶.

For å konkludere skriver the Irish Times «*The view that the Provisional IRA prevented attacks on Catholics through «defence» of nationalist areas from loyalist attack cannot be fully supported by events or analysis of the violence in the North. The IRA devoted almost its entire efforts to a covert war against police and the British army in the North.*»¹¹⁷, og derfor ikke

---

¹¹³ Cronin 1981, s. 195.

¹¹⁴ The Irish Times 2000.

¹¹⁵ The Irish Times 2000.

¹¹⁶ The Irish Times 2000.

¹¹⁷ The Irish Times 2000.

klarte å beskytte katolikkene mot volden som eksisterte på denne tiden. Denne kampen mellom PIRA og britene var prominent under hele konflikten, og skal nå diskuteres.

3.0 Kampen om Nord-Irland.

Ønsket om å forene Nord-Irland med Irland har vært et brennende ønske og PIRA var villige til å kjempe med livet som innsats for å få gjennom denne, på mange måter, utopiske forandringen. Tanken om et forent Irland er og var en visjon som virket umulig for mange. I dette kapittelet er hovedfokuset på Storbritannia og PIRA mot hverandre, og da spesifikt på Pauls sitat: «*The PIRA was one of the most ruthless and capable insurgent forces in modern history. Had the PIRA been fighting against any force other than the British Army, it is likely that the insurgents would have defeated the counterinsurgents*»¹¹⁸.

Dette sitatet er et grunnleggende fundament for dette kapittelet. Utsagnet indikerer to ting, at PIRA ledet et godt opprør med god og kreativ taktisk innovering, men britene var for sterke til at PIRA kunne lykkes. Hvorfor var PIRA så sterke, og hvorfor var britenes plan vellykket?

Dette kapittelet ønsker å skille mellom tre temaer: PIRAs militære grunnlag, hvor taktiske innovasjoner, supplerende støtte og ressurser er det viktigste. I andre underkapittel er fokuset rettet mot politiske reaksjoner fra Storbritannia, hvordan de fra den politiske fløyen initierte tiltak mot PIRA og hvordan det utviklet seg, blant annet, House of Commons. Den siste delen av kapittelet er militære reaksjoner fra Storbritannia, hva slags taktikk de brukte, hvordan de gjennomførte det, og hva som var utslagsgivende for at britene fikk vippet konflikten i sin favør.

Disse tre kapitlene er viktige for å se hvordan konflikten utviklet seg, og hvordan PIRA tilpasset seg denne realiteten. Som denne teksten har vært inne på tidligere, var det flere metoder PIRA brukte som satte dem i et godt lys internasjonalt, og det var kanskje enda flere ting som satte dem i «terroristbåsen» internasjonalt. Dette er det flere grunner til at de måtte, og det er grunnlaget for at disse tre temaene skal diskuteres.

Etter disse tre kapitlene ønsker jeg å diskutere litt hvordan The Good Friday Agreement fungerte og hvordan IRAs utbrytergrupper står i dagens samfunn. Dette gjør jeg for å sammenligne IRA under the Troubles og IRA i dagens samfunn.

---

¹¹⁸ Paul 2013, s. 329.

3.1 PIRAs militære grunnlag.

Når man skal skrive om PIRAs militære grunnlag, er det viktig å presisere hva denne delen skal handle om. Det som er interessant er å se på hvordan deres taktiske og ressursbaserte grunnlag forandret seg i løpet av konflikten. Dette skildrer blant annet forfatter Paul Gill godt i sin tekst «Tactical Innovation and the Provisional Irish Republican Army», og vil være en grunnpilar i dette kapittelet¹¹⁹. Videre er det viktig å trekke inn hvordan de brukte sine taktiske egenskaper og ressurser for å svekke britene.

Som tidligere nevnt i kapittel 2.4 «Bombene og attentatene i Storbritannia.», har PIRA utviklet seg fra å være klumsete, uorganiserte, og hadde kun dårlig hjemmelagede bomber. Dette forandret seg, som tidligere henvist til, og de ble langt mer effektive og ble pionér innen improviserte eksplosiver.

Gill trekker fram i sin tekst at terrorisme har vært lite innovativt gjennom mange år. Han skriver at flere mener at terrorisme ikke har forandret seg de siste 25 årene, og at taktikkene de bruker bærer alle preg av å være ganske like. Han nevner blant annet en forsker ved navn Dolnik som hevder at terrorismens utvikling har vært «*relatively limited and remarkably unchanging*». Dette er, dog, noen forskere uenige i. Crenshaw er en forsker Gill trekker fram. Han mener at det finnes tre typer innovasjoner. Den første er taktiske innovasjoner gjennom ny teknologi for å nå et langsiktig mål. Her eksemplifiserer Crenshaw dette med PIRAs aktive bruk av bilbomber for å svekke Nord-Irlands økonomiske grunnlag. Den andre innovasjonen er at strategisk innovasjon involverer å finne nye målsettinger. Her blir eksemplet at PIRA økte fokus på politikk på 80- og 90-tallet med Sinn Fein, og hvordan det skaffet dem politisk makt¹²⁰.

Den tredje, og siste, innovasjonen er rettet mot organisatorisk og strukturelle endringer som viser organisatorisk innovasjon. Her trekker Gill inn et spennende eksempel med PIRAs fokus på å reorganisere strukturen deres mellom 1977 og 1980. Før endringen var PIRA strukturert som en vanlig armé, med skvadroner, bataljoner og brigader, med fokus på deres bestemte geografiske område. Fra og med denne endringen skulle PIRA være et tett tilknyttet cellenettverk som var individuelle og selvstendige fra hverandre. Dette gjorde at det ble mer fokus på hemmelighetshold og disiplin enn hva det var før. Dette gjorde blant annet at det ble

---

¹¹⁹ Gill 2017.

¹²⁰ Gill 2017, s. 574.

gjort 465 færre arrester på paramilitære aktiviteter etter kun ett år, og dermed hadde PIRA skaffet seg et helt nytt grunnlag ved hjelp av en taktisk innovasjon¹²¹.

Da er spørsmålet om dette var på grunn av ønsket om å knytte celler tettere opp mot hverandre for å få bedre struktur, eller om det var et ledd i planleggingen basert på sviktende medlemstall og status. Det er flere ting som tyder på at konfliktmettet var godt spredd utover Nord-Irland under konflikten, og det kan ha påvirket medlemstallet. I tillegg er det ikke sikkert at ønsket om et forent Nord-Irland var det som var den primære drivkraften, men heller ønsket om å bli kvitt britene. Dette var en vag og svært vanskelig oppgave, som kan ha drevet vekk både eksisterende og potensielle medlemmer.

De neste sidene i teksten til Gill inneholder en oppsummering av deres militære innovasjoner og da spesifikt på deres eksplosiver. Fra 1972 til 1992 prøvde de alltid å innovere våpnene sine og spesielt mitraljøser. Disse missilene gikk under kallenavnet Mark med påfølgende nummer i serien fra 1 i 1972 til 16 i 1994¹²². Fra å være et våpen med store problemer som *«failed to explode because of angle of contact – the mortar tended to spin in flight. Trigger operated, and lacking a safety mechanism or delay circuit, the Mark 1 was highly dangerous to the operatives.»*¹²³, endte det opp med spesielt Mark 15 fra 1992: *«The Mark 15 (1992) contained 75 kg of explosives and coins as shrapnel. Referred to as the «barracks buster,» this iteration's firing and launching mechanisms was perfected. Distance improved to 100-150 meters.»*¹²⁴.

Med andre ord gikk det fra å være et skummelt våpen som kunne ta livet av de som kontrollerte dette, til å kunne skyte 100-150 meter med 75 kg eksplosiver¹²⁵. Dette indikerer hvor mye mer ressurser de hadde fått. Man kan komme langt med taktisk og militær innovasjon, men pengestøtten må være løpende for å kunne holde tritt med disse forandringene. Det hadde åpenbart PIRA.

I Gills tekst er det en rød tråd som er sentral i teksten, nemlig at innovasjon skaper videre innovasjon. Dette har han beskrevet ved å vise til en tidslinje hvor han viser at forandringer skapte andre forandringer. Her er det for eksempel at den organisatoriske endringen som er

---

¹²¹ Gill 2017, s. 574-575.

¹²² Gill 2017, s. 576-578.

¹²³ Gill 2017, s. 576.

¹²⁴ Gill 2017, s. 578.

¹²⁵ Gill 2017, s. 578.

tidligere forklart i dette kapittelet, resulterte i at de begynte med eksperimentering med elektroniske tidsenheter, radiostyrte bomber, infrarødt lys og lyssensorer på bombene sine¹²⁶.

Et viktig steg for PIRA var inkorporeringen av bilbomber. Denne innovasjonen kom etter at britiske myndigheter hadde skapt en lov om at alle eksplosiver skulle være merket, slik at britene kunne se hvor eksplosivene hadde blitt skaffet fra, og derfor skade ressurstilgangen til PIRA. Dette gjorde at det ble vanskelig å skaffe kommersielle eksplosiver, og de måtte ty til hjemmelagede bomber. Neste steg var derfor bilbomber. Det som gjorde at bilbomber var en nyvinning for dem, var at biler kan ha med seg mye eksplosiver, det var mye plass til å konstruere en detoneringsmekanisme, og det var lett å plante bilbomben uten å bli sett eller mistenkeliggjort, noe som var spesielt vanskelig med en koffert eller en eske¹²⁷.

Etter flere politiske tiltak, som denne teksten skal videre innpå i kapittel 3.2, gjorde at PIRA måtte ty til noe annet enn bilbomber. Gill skriver: «*While 1972 was the year of the car bomb, 1977 was the year of the firebomb.*». Denne brannbomben var lettere å håndtere og lettere å skjule fra økt sikkerhetskontroll. Den var ifølge Gill like destruktiv, og de fikk økt sikkerheten for de som plantet dem, ettersom de hadde fått ordnet flere detoneringsmuligheter. I tillegg kunne de plante bomben lang tid i forveien, siden de hadde utviklet stabile og gode tidsutløserer. Gill trekker spesielt fram bombeangrepet i Brighton, hvor de forsøkte å ta livet av Thatcher. Denne eksplosiven hadde de plantet 24 dager, seks timer og 30 minutter før den ble utløst, ved å bruke en videoavspiller som var modifisert til å tikke inn på akkurat det tidspunktet de ønsket at den skulle sprenges¹²⁸. Dette var en stor kontrast til hvordan de måtte gjøre det med bilbombene.

Etter brannbomben og 1977 falt PIRAs innovasjonsgrad. Dette skjedde på grunn av restruktureringen de hadde ved å knytte cellenettverk og fokusere på hemmelighetshold og disiplin. Dette kom i takt med flere britiske antiterror reaksjoner, som vil bli diskutert i kapittel 3.2 og 3.3. Dette gjorde at det ble langt mer sentralisert, og derfor «*This pooling of resources fostered an easier mechanism for intragroup communication, the effect of which seemingly normalized the return to the routine rather than fostering new innovations.*»¹²⁹.

Videre skriver Gill at et annet punkt som gjorde det vanskelig å innovere, var at alderen for nye rekrutter var eldre desto lengre konflikten pågikk, og dette kan ha gjort at gammel rutine

---

¹²⁶ Gill 2017, s. 579.

¹²⁷ Gill 2017, s. 579.

¹²⁸ Gill 2017, s. 580.

¹²⁹ Gill 2017, s. 581.

ble standard og nye kreasjoner ikke ble like fokusert på. I tillegg til dette var den nye organiseringen basert på at alle fikk lik trening, og derfor ble det lite kreativitet og rutine ble satt framfor innovasjon. Den siste grunnen Gill trekker fram er at nedgangen i innovasjon kom samtidig som PIRA fikk eksplosiver og våpen fra Libya¹³⁰.

Det er viktig å finne ut hvordan PIRA fikk disse ressursene. Libya er, noe som er påpekt tidligere, en bidragsyter ved å bidra med våpen og eksplosiver. Hovedgrunnen til at dette ble en realitet har Moloney skrevet om i sin bok «A Secret History of the IRA.». Da PIRA løsrev seg fra IRA hadde de lite våpen og få ressurser for å kjempe for sin sak. De henvendte seg til de libyske generalene og Muammar Gaddafi. Libya hadde ved tidligere anledninger vært en kolonistat, hvor blant annet England, Frankrike og Italia hadde vært koloniherrer, og det gjorde lederne av PIRA og Gaddafi allierte. Begge sidene klandret kolonialisme for landets historie, og begge sider var enige i at kolonistene burde bli kastet ut av landet, til og ved bruk av vold¹³¹. Det skal også sies at Gaddafi og Libya var en oljenasjon, som gjorde at de hadde en substansiell ressurs, som de kunne videre forvalte i blant annet PIRA.

Tony Harnden i The Telegraph fokuserer i sin artikkel i 2011 på hvordan denne ruten ble stablet opp. De brukte et konvertert svensk oljeskip og lasset på med 80 tonn med våpen og Semtex, altså kommersielle plasteksplosiver. Fraktskipet kom i land ved Clogga Strand i Nord-Irland. Ifølge Harnden ble nesten alle eksplosiver etter 1986 laget med Semtex fra denne båten, og den ga PIRA en eksepsjonell stor fordel i konflikten. Gaddafis motivasjoner var ifølge tekstforfatter basert på å destabilisere vestlige stater, og at PIRA var et ledd i å svekke Storbritannia¹³².

Videre påpeker Harnden at avtalen kom i land på grunn av en grisebonde fra Nord-Irland og en diplomat fra Libya. Thomas Murphy, som han het, hadde tidligere vært på militær trening i Libya i regi av Gaddafi, og ham etablerte kontakt etter at PIRA ikke hadde fått støtte på nesten et tiår fra Libya. Denne kontakten vedvarte og de gjennomførte fem ulike transporteringer av eksplosiver og våpen, før de i 1989 konkluderte med at ikke var trygt å gjennomføre flere slike transporter¹³³.

---

¹³⁰ Gill 2017, s. 581.

¹³¹ Moloney 2007, s. 42.

¹³² Harnden 2011.

¹³³ Harnden 2011.

Det som gjorde avtalen mellom Libya og PIRA spesiell, var at PIRA skulle få penger, våpen, eksplosiver og en slags ambassadørstatus i Tripoli, i bytte mot at de skulle lage en forsyningslinje mellom Libya og Nord-Irland for å skape harme i Storbritannia. Dette var med andre ord en avtale som var annerledes enn vanlige avtaler. Dette var basert på støtte og ikke på handel¹³⁴. I BBCs artikkel om forholdet mellom PIRA og Libya, og om kampen for å styrte Gaddafi er Martin McGuinness intervjuet. Han angreir ikke på relasjonene mellom Libya og PIRA, og «*feels no shame about republicans' past links with Colonel Gaddafi*»¹³⁵.

Det som må sies er at ressursene ikke bare kom fra Libya. Det var en annen bidragsyter som hjalp til med pengestøtte og våpen. Shanahan skriver i sin bok om hvordan denne støtten ikke var nok for å kunne måle seg med ambisjonene deres. Sinn Fein fikk i oppdrag om å «*inject political meaning into [the Provisionals'] campaign in order to depict the violence as a direct outgrowth of public discontent, rather than being independent, or merely a cursory reflection of it.*». Dette appellerte i stor grad til en viktig interessegruppe for PIRA, nemlig irsk-amerikanere. Dette skapte en entusiasme for deres sak, og irsk-amerikanerne følte en moralsk forpliktelse til å åpne lommebøkene og støtte denne saken¹³⁶.

Denne innsamlingen av ressurser fra irsk-amerikanere har vært en prominent debatt ved flere tilfeller, og dukker flere ganger opp i søkelyset når det er snakk om terror på amerikansk jord. Da 11. september 2001 skjedde, var det flere amerikanske medier som trakk inn irsk-amerikaneres støtte til PIRA og andre pro-irske militantgrupperinger på 70-tallet fram til 2001¹³⁷. Jonathan Duffy i BBC skrev i sin artikkel i 2001 om hvordan PIRA henvendte seg til sine irsk-amerikanske venner, og ba om støtte til å fortsette sin kamp allerede i 1969 da konflikten brøt ut. Han påpeker at kontakten og nettverket levde videre så sent som i 2001, da hans artikkel ble publisert. Han stilte for så vidt et konkret og nyansert spørsmål om hvordan det nå ville gå med denne støtten etter 9/11¹³⁸.

En av organisasjonene som pekte seg ut som tydelige PIRA-sympatisører og som bidro til å gi ressurser til dem, var Noraid. Denne organisasjonen var i regi av Sinn Fein, og det var hevdet at de var en viktig bidragsyter til at PIRA fikk våpen. BBC skrev i 1998 en artikkel om dette. De skrev: «*One of the most controversial of these is Noraid, founded after the start of the*

---

¹³⁴ Moloney 2007, s. 42-43.

¹³⁵ BBC 2011.

¹³⁶ Shanahan 2009, s. 63.

¹³⁷ Duffy 2001.

¹³⁸ Duffy 2001.

Troubles in 1969. It maintains it raises funds for humanitarian causes in Northern Ireland and distributes resources through Sinn Fein. But the British Government and some US officials have openly accused Noraid of being a front organisation for the IRA.»¹³⁹.

Dette konkluderer også Duffy. I hans artikkel trekker han blant annet frem Ulster-unionist parlamentariker Jeffrey Donaldson, som hevdet at uten støtten fra Noraid ville PIRA aldri hatt samme voldelige potensiale som de hadde etter denne kontinuerlige støtten. I denne teksten trekker Duffy fram at Noraid fremdeles hevdet at deres donasjonspenger ikke ble brukt til ervervelse av våpen og støtte til PIRA, og at deres penger gikk til humanitær støtte til nord-irske personer som var påvirket av konflikten¹⁴⁰.

I teksten til Moloney hevder han Noraid ble fremstilt som den store støttespilleren og pengeinnsamleren i USA av mediene. Dette mener han var feil, ettersom han mener at deres tilknytning til Sinn Fein og PIRA kun var gjennom støtte til fengslede PIRA medlemmers familie, blant annet under sultestreiken. Han hevder derimot at den største våpendistributøren for PIRA var Clann na Gael, som hadde vært en bidragsyter og politisk ving for PIRA siden starten av 1900-tallet i USA¹⁴¹. På den andre siden påpeker han at: «*Noraid sympathizers had funneled guns, equipment, and cash to the IRA.*». Dette er i ganske skarp kontrast til hans første poeng om at de kun var en humanitær virksomhet¹⁴².

3.2 Politiske reaksjoner gjennomført av britene.

Det er viktig å presisere at britene var eksperter på å håndtere opprørere i de landene som lå under deres herredømme. Britene visste hvordan man skulle demme opp opprør i kolonistatene sine. Nord-Irland var intet unntak. I dette kapitlet ligger fokuset på politiske reformer og vedtak som påvirket konflikten i deres favør. Hva gjorde britene for å kontrollere dette eller skaffe seg informasjon?

Som denne oppgaven tidligere var inne på, var det flere tiltak mot PIRA under bombekampanjen deres på 70-tallet, som gjorde at PIRA måtte tilpasse seg og innovere for å ikke bli tatt. Et tiltak var at britiske myndigheter la fram en lov om at alle produsenter måtte markere eksplosivene de hadde laget. Dette gjorde blant annet at britiske myndigheter fant ut av eksplosivenes opphav og derfor klarte å oppdage handelsrutene til PIRA. De sporet blant

---

¹³⁹ BBC 1998.

¹⁴⁰ Duffy 2001.

¹⁴¹ Moloney 2007, ukjent sidetall.

¹⁴² Moloney 2007, ukjent sidetall.

annet eksplosiver til noen industrier i Dublin, Cavan og Louth, noe som gjorde at PIRA mistet disse stedene. Dette resulterte i at de måtte lage hjemmelagde eksplosiver, noe som igjen resulterte i at de begynte med ekstensiv bruk av bilbomber¹⁴³.

Problemet for britene med bilbombene var at de var enkle å frakte og lette å skjule. Dette gjorde at de måtte ta grep. Ifølge Gill var det flere tiltak som ble gjort. Et spesielt fokus for britene var på «target hardening», som går ut på at man skal konkretisere trusler og følge disse truslene. Forlater en kjent mistenkt Nord-Irland og er på vei sørover til England, var det naturlig å følge denne personen. Sammen med dette var det flere områder rundt grenser og på veier som fikk flere klareringspunkter med politimenn og soldater som skulle sjekke bilene og bilistene, eller avgrensede områder rundt folkemengder og kjente bygg. Dette gjorde at britene fikk langt mer kontroll over trafikkterrorismen, som PIRA hadde brukt mye tid og ressurser for å innovere¹⁴⁴.

Gill påpeker videre at den organisatoriske strukturen i 1977 kom på grunn av økt britisk informasjon om deres operasjoner¹⁴⁵. Britene klarte altså å tvinge fram en total omskiftning i sin strukturelle organisering. Dette indikerer hvor suksessfulle britene var, både politisk og militært. Som tidligere nevnt, gjorde blant annet dette at det ble gjort 465 færre arrester for paramilitære aktiviteter etter kun ett år¹⁴⁶, men de slet i ettertid med å innovere og utgjøre den samme trusselen som tidligere.

I Shanahans tekst trekker han inn Michael Freemans fire «emergency power legislations», som altså er krisevedtak som britiske lovgivere iverksatte. Dette kan de gjøre fordi rettigheter i krisetilstander er begrenset og ikke skrevet inn i formelle tekster, som for eksempel the Bill of Rights i USA¹⁴⁷. Dette er en av hovedårsakene til at denne teksten skal omtale politiske reaksjoner. I krisetider virker det som alle menneskerettigheter forsvinner når det omhandler Storbritannia, og hvordan dette påvirker konflikten er et interessant perspektiv å se på.

Den første var internering uten rettsak. Dette ble introdusert for fullt i 1971, til tross for at bruken av dette verktøyet hadde vært blitt brukt tidligere i konflikten og i andre konflikter. Dette gjorde de for å få PIRA-frivillige ut av sirkulasjonen, og de brukte dette ekstensivt fram til 1975. I løpet av denne perioden hadde de hatt 1981 mennesker i internering hvorav 1874

---

¹⁴³ Gill 2017, s. 579.

¹⁴⁴ Gill 2017, s. 580.

¹⁴⁵ Gill 2017, s. 580

¹⁴⁶ Gill 2017, s. 574-575

¹⁴⁷ Shanahan 2009, s. 169.

var katolikker, ifølge Shanahan¹⁴⁸. Dette var en politisk reaksjon som ble ansett som en krise for britene. Det skapte større splittelser i det nord-irske samfunnet, og det resulterte i langt større deltakelse i paramilitær aktivitet. Dette har allerede blitt vektlagt som en av de større grunnene til at PIRA fikk en stor oppslutning i kapittel 2. Paul skriver også om interneringer uten rettsak og konkluderer det samme som Shanahan, at dette var et katastrofalt tiltak¹⁴⁹.

Det neste punktet var «Diplock Courts», hvor flere rettssaker skulle avgjøres av et panel med dommere istedenfor en lagrett. Dette gjorde at sektarianske splittelser i juryen ikke kunne påvirke en dom. Dette gjorde igjen at et stort antall av de som kom til disse rettene ikke fikk en rettferdig prøvelse. Videre skal det sies at dette gjorde at sikkerhetsstyrker fra Storbritannia fikk langt mer makt, og kunne arrestere og angi husarrest kun ved en liten mistanke¹⁵⁰.

En av de viktigere politiske forandringene gjort av britene var hvordan de kategoriserte PIRA-fanger. I 1972 fikk alle paramilitære soldater en spesialkategoristatus hvor de ble klassifisert som politiske fanger. Dette gjorde at de fikk helt andre rettigheter enn vanlige fanger. Dette forandret seg i 1976, da denne typen handlinger ble kriminalisert. Nå var de politiske fangene blitt ordinære kriminelle, og de mistet sine ekstraordinære rettigheter. Margaret Thatcher uttalte grunnlaget slik: «*We are not prepared to consider special category status for certain groups of people serving sentences for crime. Crime is crime is crime.*»¹⁵¹.

Dette kan ha gjort at de som jobbet i fengslene fikk ta seg ekstra friheter overfor fangene, og kunne behandle dem ut ifra de engelske lovene som var fleksible under denne kriseperioden. De trengte ikke å forholde seg i like stor grad til menneskerettighetene som de måtte hvis de var politiske fanger. I tillegg må dette ha sendt et signal om nulltoleranse for denne typen aktivitet.

Det siste punktet Shanahan har med fra Freeman, er «supergrass trials». Dette ordet var et uttrykk basert på at briter kalte informanter for «grasshoppers», og spesielt interessante og gode informanter ble kalt for «supergrass». Britene trengte disse informantene etter flere publisitetskriser vedrørende hvordan de avhørte potensielle terrorister. Tortur var ofte i bruk, og dette skal denne teksten gå videre inn på i neste kapittel. Shanahan trekker spesielt fram en «supergrass» ved navn Christopher Black som informerte om lokalisasjonen og operasjonene

---

¹⁴⁸ Shanahan 2009, s. 169.

¹⁴⁹ Paul 2013, s. 320.

¹⁵⁰ Shanahan 2009, s. 170-171.

¹⁵¹ Shanahan 2009, s. 172.

til PIRA. Dette ledet til at 38 ble arrestert og 22 PIRA medlemmer fikk fengselsstraff på til sammen 4000 år¹⁵².

Disse politiske reaksjonene var på mange måter suksessfulle. Det viktigste er uten tvil hvordan rettighetene til britene og irene blir forandret under krisetilstander. Dette gjør at de får helt andre verktøy å bruke i løpet av en konflikt. Videre skal det sies at de mest brutale og urettferdige tiltakene var de som var mest effektive. Supergrass og Diplock courts var avgjørende i hvordan britene skulle få informasjon og bruke det mot de mest sentrale figurene i PIRA. Spesialkategoristatusen til politiske fanger var også et problem for britene, så tiltaket om å fjerne dette var effektivt for å få brukt andre virkemidler. På den andre siden var ikke alle tiltak like effektive og solide. Interneringen var et katastrofalt tiltak som gjorde at de fikk store problemer med å få kontakt med katolikker, og PIRA fikk en stor mengde nye sympatisører og aktivister. Det viser at ikke alt Storbritannia gjorde var en suksessfull vei mot en avslutning på konflikten. Spesialkategoristatusen som ble avvirket, påvirket også britene negativt, ettersom dette var hovedgrunnen til at sultestreiken i 1981 ble startet. Dette var, som tidligere påpekt, en katastrofe for britene ved tanke på publisitet.

3.3 Militære reaksjoner gjennomført av britene.

De resterende politiske tiltakene gjennomført av britene var enten basert på det militære eller hadde liten relevans til denne diskusjonen. I kontrast til politiske reaksjoner ønsker jeg i denne delen av oppgaven å heller fokusere på hvordan de britiske soldatene og lokale nord-irer med rettshåndhevelse påvirket konflikten. Dette kapitlet er da i tråd med forrige, siden politiske reaksjoner påvirket det militære. Det kan man se ved veisperringene, overvåkingen, interneringen, avhør og hvordan de brukte sin makt som de fikk av de politiske reaksjonene, for å tippe konflikten i sin favør.

I Pauls bok er det flere ting som tyder på at det britiske militæret var aktive for å få en slutt på konflikten. Han fokuserer på strategiene deres rundt COIN, som står for counter-insurgency, som altså er å demme opp for et opprør. Han har valgt å dele militærets håndtering og generelt konflikten inn i tre faser. Den første fasen varte, som tidligere referert til i kapittel 2, fra 1969 til 1976, og har tittelen «The Troubles' Begin»¹⁵³.

I denne fasen skriver Paul at fokuset til det britiske militæret var å få informasjon, kvele innkommende støtte, ved for eksempel å internere potensielle nye medlemmer og

---

¹⁵² Shanahan 2009, s. 172-173.

¹⁵³ Paul 2013, s. 318.

gjennomføre kollektiv straff. Det hele startet i 1970 med å introdusere portforbud i ulike katolske områder for å demme opp for den gryende konflikten. I starten var ikke dette et COIN-oppdrag, men heller fredsbevarende, og derfor var det ikke lagt vekt på å vinne tillitt fra katolikkene. Dette beviste seg å være skjebnesvangert, da flere av de protestantiske grupperingene ikke viste hensyn til kulturelt sensitive symboler eller gjenstander som ble ødelagt under denne perioden med portforbud. De begynte også med ransakelse av hus, tilfeldige kontroller hvor personer måtte vise fram personalia, med familiens profil, sosialt liv og nåværende arbeid¹⁵⁴.

Som tidligere nevnt skriver Paul at interneringen var en katastrofe for britene, og det sier han ved å trekke fram hvorfor. Han mener at det var militærets dårlige informasjonsgrunnlag som gjorde at interneringen virket lite produktiv. Han skriver at de endte opp med å internere 342 mennesker i starten av denne fasen, hvorav under 100 hadde noen som helst tilknytning til PIRA. Dette må ha gjort at de som ble internert og deres venner og bekjente fikk et enda dårligere inntrykk av det britiske militæret. Dette gjorde, som tidligere påpekt, at PIRA fikk nye medlemmer, men det påvirket også forholdet mellom britene og irene på en annen måte. Det gjorde det vanskeligere å få en fot innenfor PIRAs rekker for å få tak i informasjon¹⁵⁵. Paul konkluderer videre at dette gjorde at de hadde et svakt informasjonsnettverk og var en bidragsyter til at Bloody Sunday skjedde. Hadde de hatt bedre informasjon om PIRA og om protestmarsjen, ville nok aldri denne hendelsen ha skjedd¹⁵⁶. På mange måter var denne fasen kritisk for PIRAs utvikling, og britene skjønnte nå alvorret av konflikten. Britiske motreaksjoner både politisk og militært hadde fungert dårlig, og de endte opp med å gi PIRA et bedre grunnlag, og ga seg selv et dårligere grunnlag i denne perioden.

Shanahan mener at det var ikke bare interneringen som var katastrofal, men det som skjedde under den som gjorde at det ble skapt en bølge av nord-irske katolikker som sluttet seg til PIRA. Han peker på fem teknikker som ble brukt under avhør, som var avgjørende for at det ble en så stor splittelse. Disse fem teknikkene varte fra 1971 til 1972, og det baserte seg på hvordan man skulle avhøre og få informasjon. Shanahan nevner at det var svart hette over hodene til de som ble avhørt, kontinuerlig høye lyder, fratok dem søvn, begrense mat- og vanntilgang, og at de måtte stå oppreist inntil en vegg med spredte bein og hendene i været i flere timer i strekk. Disse fem teknikkene hadde fungert tidligere i andre kolonistater, og de

---

¹⁵⁴ Paul 2013, s. 320

¹⁵⁵ Paul 2013, s. 320.

¹⁵⁶ Paul 2013, s. 321.

fungerte i Nord-Irland. Problemene kom da to komiteer skulle se på behandlingen av de nord-irske katolikkene, og konkluderte at det ikke var fysisk tortur. Dette var bra for britene, men disse komiteene gjorde at den europeiske kommisjonen for menneskerettigheter tok affære, og konkluderte med at det var inhumant og at de måtte stoppe med det. Dette skapte en stor negativ presse for britenes håndtering av konflikten, og de sluttet med praksisen¹⁵⁷. Shanahan argumenterer dog med videre at til tross for at disse fem teknikkene ble avsluttet, var det fortsatt utbredt vold under avhørene og at britene og nord-irske politimenn gjennomførte kontinuerlig vold til de som ble avhørt sa at de var skyldige¹⁵⁸.

I Pauls neste fase, som han titulerer «The Dirty War' Get Dirtier», som var fra 1977-1989, skriver han om hvordan britene måtte endre strategien for å få bedre inntog i det nord-irske samfunnet. I denne fasen var det store problemer hjemme i England med en kontinuerlig bombekampanje og sultestreiker, som PIRA brukte til sin fordel. Det britiske militæret begynte heller med fullstendig overvåkning av viktige PIRA områder, og forvandlet nabolag om til høysikkerhets politistater, ifølge Paul. De begynte med ekstensiv overvåkning av grenser med spesialstyrker fra britiske SAS og helikoptre, og begynte å bruke teknologi for å spionere og høre hva som skulle skje¹⁵⁹.

Dette fungerte bra, og PIRA måtte reorganisere seg på dette tidspunktet, noe som er diskutert tidligere. Paul nevner i sin tekst at til tross for denne omorganiseringen, fikk COIN-styrkene infiltrert de høyeste delene av hierarkiet i PIRA, og fikk vital informasjon som sikret dem mange fengslede PIRA-offiserer og de fikk blokkert flere potensielle bombeangrep. I tillegg fikk de stoppet ett av eksportskipene som PIRA hadde fått fra Libya, noe som ga PIRA et betydelig skritt bakover¹⁶⁰. Denne fasen av konflikten var uten tvil et stort sprang fremover for britiske myndigheter, og de fikk stengt av mye av ressursene til PIRA. Det gjorde at PIRA fikk langt færre våpen og de måtte trå langt mer varsomt. Dette var på mange måter den viktigste fasen av konflikten, siden britene var hardt presset da det kom til PR og sympati, og de klarte å snu trenden ved å gjennomføre flere vellykkede aksjoner mot PIRA.

Under denne fasen har Shanahan et poeng som er viktig å få fram. Britene ga, ifølge han, flere instruksjoner som omhandlet hvordan de skulle håndtere konflikter med terrorister fra PIRA. I boken hans skriver han at det var en vanlig praksis med «shoot to kill»-henrettelser, hvor

---

¹⁵⁷ Shanahan 2009, s. 178-179.

¹⁵⁸ Shanahan 2009, s. 180.

¹⁵⁹ Paul 2013, s. 322-324.

¹⁶⁰ Paul 2013, s. 324-325.

britiske militære styrker ikke skulle arrestere, men henrette de mistenkte PIRA-soldatene. Da PIRA skulle sprengne en bombe ved en politistasjon i Armagh i 1987, fikk SAS-styrkene til britene tips om dette, og de gjennomførte et bakholdsangrep på PIRA. Alle åtte PIRA-medlemmene som deltok i denne aksjonen, hvor de skulle sprengne politistasjonen og skyte de som prøvde å rømme, ble drept da SAS-styrkene avfyrte flere hundre skudd mot dem¹⁶¹. Shanahan trekker fram denne historien for å vise hvorfor det ble nødvendig for SAS å gjennomføre slike operasjoner. På den andre siden trekker han fram en historie hvor tre PIRA-medlemmer ble skutt da de var ubevæpnet i Gibraltar i 1988. De parkerte en bil ved guvernørens hus og SAS-styrkene trodde det var kilovis med Semtex-eksplosiver i bilen, men det viste seg at det ikke var det. De fant en bil ved grensen mellom Spania og Gibraltar som hadde eksplosiver i seg. Dette indikerer at den kunne ha blitt sprengt hvis de ikke hadde blitt drept, men det var flere spørsmål vedrørende moraliteten ved drapene på disse tre mennene¹⁶².

Brian A. Jackson mener at det viktigste fra britenes side under denne fasen var deres evne til å overvåke. Han skriver i sin tekst at britene brukte teknologi til å overvåke nabolag, samfunn og enkeltpersoner. Han peker på at det ble stor bruk av overvåkningskamera og rekognoseringsteknologi, som oppfattet fort hvis en bil, et menneske eller noe annet virket mistenksomt. Dette gjorde at de fikk et større overtak og kunne finne fort ut om noe var på vei til å skje. Dette utviklet seg gradvis gjennom konflikten, og det ble langt mer presist på slutten av denne fasen¹⁶³. Han indikerer flere ganger i teksten at denne overvåkningsteknologien var banebrytende i britenes kamp mot PIRAs bomber og aksjoner.

I den siste fasen Paul beskriver som «From Bullets to Ballots» varte fra 1990 til 1999, og fokuset skiftet til amnesti og diplomati. Konflikten hadde nådd et fastlåst punkt, og begge sidene av konflikten begynte å konkludere med at diplomati var det eneste som kunne få en ende på konflikten. I 1993 gikk britiske og irske myndigheter sammen for å undertegne The Downing Street Declaration, hvor britene erklærte ingen egeninteresse overfor Irlands økonomiske, politiske og militære interesser. Dette skapte en ny holdning i konflikten, og det ble langt mer passivt. Videre ble det undertegnet en våpenhvile i 1994. Dette skulle være starten på det som ble i 1998 en stor begivenhet i Belfast, kalt the Good Friday Agreement¹⁶⁴. Denne fasen var egentlig kulminasjonen av de to foregående fasene, som produserte et

---

¹⁶¹ Shanahan 2009, s. 180-182

¹⁶² Shanahan 2009, s. 182-184.

¹⁶³ Jackson m.fl 2007, s. 86-87.

¹⁶⁴ Paul 2013, s. 325-326.

endelig klimaks. Britenes motreaksjoner hadde gått fra å skape splittelse til å skape denne fredsavtalen.

3.4 Good Friday Agreement.

Etter våpenhvilen i 1994 begynte man endelig å se en utvei. Denne våpenhvilen varte fram til 1998 da begge parter i konflikten signerte under på the Good Friday Agreement. Avtalen avsluttet den tretti år lange konflikten som hadde kostet mange liv¹⁶⁵. Denne avtalen kom altså fire år etter relativt stabilt klima i kontrast til tidligere år, og de fire årene var en fin overgangsperiode for PIRAs og Sinn Feins medlemmer til å falle til ro¹⁶⁶.

Prosessen med å få en konkret avtale ordnet var en lang og vanskelig vei for begge parter da de startet i 1997. Å blidgjøre begge sider av konflikten var en vanskelig oppgave. Det var flere problemer som møtte de som representerte hver side av saken. Det pro-britiske Ulster Unionist Party nektet i starten å ha noen som helst samtaler med Sinn Fein, og flere i Ulster Defense Association (UDA) var uenige i at man skulle forhandle med dette partiet. Dette betydde at det var konkrete problemer fra dag én, og var en indikasjon på at dette kunne ta år¹⁶⁷.

Det ble ikke noe mindre tumulter da PIRA og UDA hadde bidratt til flere drap i 1998, og begge sidene av konflikten ble midlertidig suspendert. Tidligere guvernør i USA, George Mitchell, skulle være diplomaten og den nøytrale meglere i avtalens kjerne, og han begynte å sette konkrete deadlines for at de skulle komme i mål. Tirsdag den 7. april 1998, hadde han kommet med en konkret plan på 65 sider som skulle undertegnes av begge parter. På Good Friday den 10. april var fremdeles UDA misfornøyd med de konkrete planene om å demilitarisere dem og løslate PIRA soldater. Storbritannias daværende statsminister Tony Blair ga dem konkrete forsikringer, og de kom til enighet om The Good Friday Agreement¹⁶⁸.

Det er viktig å presisere at alle sammen ikke var enige om konflikten skulle ende. I 1996 var det flere som var i den harde kjernen av PIRA som var misfornøyd med våpenhvilen i 1994, og at Sinn Fein var de som fikk nesten all støtte og ressurser. Dette gjorde at de sprengte en bombe ved Canary Wharf-tårnet i sør-London, hvor de drepte to mennesker og skadene de pådro infrastrukturen nådde opp mot 100 millioner pund. Allikevel stoppet ikke dette

---

¹⁶⁵ Paul 2013, s. 326.

¹⁶⁶ McKearney 2011, s. 184.

¹⁶⁷ BBC History, u.å.

¹⁶⁸ BBC History, u.å.

fredssamtalene, og Gerry Adams i Sinn Fein fortsatte å presse frem en avtale med COIN-styrkene og de resterende pro-britiske militsene for å komme til en fredelig løsning¹⁶⁹. I 1999 var avtalen iverksatt og blir sett på som den endelige avslutningen på konflikten.

Dette resulterte i at PIRA la ned våpnene og trakk seg stille tilbake slik at Sinn Fein kunne komme fram i det gode lyset. Som tidligere sagt, var det flere som var uenige i våpenhvilen i 1994, og disse personene var uenige i Good Friday Agreement også. De valgte å bryte ut av PIRA og delta i en annen organisasjon ved navn Real IRA, som skulle bli den nye skikkelsen for voldelig pro-irsk paramilitarisme. De detonerte en bombe blant annet i Omagh i 1998 som kostet 29 menneskeliv. Dette er en klar indikator på at selv om konflikten var ferdig, så var ikke alle ferdige med konflikten¹⁷⁰. Det er dog lite som tyder på at RIRA, som de kalte seg, hadde en bred støtte i etterkant av Good Friday Agreement, men de ble en fremtredende skikkelse i årene fremover.

Etterspillet til Good Friday Agreement var en langt mer fredelig periode i Nord-Irland. På mange måter har det gjort at republikanismen har blitt værende i politikken. Det som konkret har skjedd i etterkant av denne avtalen er, dog, mye vinklet inn mot detaljer i avtalen.

Orangemens årlige marsj var et betent tema for nord-irske katolikker. Andre problemer var demilitariseringen av grupperingene og politiets makt i Nord-Irland¹⁷¹. Det var også flere problemer med utbrytere som var negative til avtalen, som denne teksten allerede har påpekt med Omagh bombeangrepet til RIRA.

Videre har IRAs utvikling i dagens samfunn stagnert etter 11. september 2001 i USA. Paul beskrev det i sin tekst ved å trekke inn hvordan det har blitt nulltoleranse overfor terrorisme i blant annet USA, som hadde vært en viktig bidragsyter under konflikten. Dette påvirket PIRA såpass mye at de demilitariserte seg selv og endte sin «armed struggle» etter denne hendelsen¹⁷².

I den senere tid etter at PIRA la ned sin kamp, har flere andre grupperinger vært fremtredende skikkelser i Nord-Irland og Irland, og det ble så sent som i 2016 blåst opp hvordan republikanske grupperinger fremdeles utgjør en trussel for Storbritannia. Henry McDonald i the Guardian skrev om hvordan politimenn i Nord-Irland hadde opplevd 52 bombeangrep de

---

¹⁶⁹ Paul 2013, s. 326.

¹⁷⁰ Paul 2013, s. 327.

¹⁷¹ BBC History, u.å.

¹⁷² Paul 2013, s. 327.

siste 12 månedene. Dette er en indikasjon på at republikanismen ikke bare hører til i politikken og blir fremdeles praktisert som en ideologi i kampen mot Storbritannia¹⁷³.

En annen tematikk som ble aktualisert i 2016, er vedrørende Storbritannias utmelding fra det europeiske samarbeidet, populært kalt Brexit. I 2017 poengterte det europeiske parlament problemene relatert til Storbritannias valg om å gå ut av EU, og hvordan dette påvirket spesielt Nord-Irland og hvordan det strider med Good Friday Agreement. De startet med å poengtere hvordan Storbritannia stemte 51,9% til 48,1% i favør utmeldelse. På den andre siden kontrer de dette ved å påpeke hvor mange som stemte for Brexit i Nord-Irland. I dette landet var det 55,7% mot 44,3% i favør å bli værende i EU-samarbeidet¹⁷⁴.

Dette gjør at Nord-Irland, til tross for at de ønsket å bli værende i EU, må føye seg etter den avgjørelsen som er tatt i Storbritannia. Det europeiske parlamentet argumenterer med at dette er et brudd på Good Friday Agreement slik: «*The challengers also argued that the Northern Ireland Office had failed to comply with Section 75 of the Northern Ireland Act 1998 (following the Good Friday Agreement) which requires that an equality assessment be undertaken of the impact of any legislation*»¹⁷⁵. Brexit påvirker Nord-Irlands konstitusjonelle status, og dette skulle i så fall ha blitt vedtatt i den nord-irske nasjonalforsamlingen, hvor temaet skulle ha blitt holdt slik at begge folkegruppens krav ble tilfredsstillt.

Et videre problem med dette var at det kunne skape samme kjølige forhold mellom nord-irske katolikker, som primært stemte for at Storbritannia skulle bli værende i EU, og Storbritannia og nord-irske lojalister som primært stemte for å forlate EU. Det europeiske parlamentet hevdet at det er liten sannsynlighet for at dette vil påvirke den freden de har nå, men at en slik «continuing inter-communal polarity provides a strong case for special treatment for Northern Ireland» kan påvirke forholdet mellom borgerne og påvirke freden¹⁷⁶.

Potensielle problemer for Nord-Irland vedrørende EU-utmeldelse er et tema i det europeiske parlaments tekst. Det første og største problemet for blant annet katolske nord-irer er at britene ikke er en del av Schengen-avtalen, og kan derfor ikke bevege seg fritt mellom landene ved en utmeldelse av EU. Irland og Storbritannia har en avtale via EU ved navn The Common Travel Area, som de må forhandle om på nytt ved utmeldelse. Det europeiske parlament påstår at det er 30.000 nord-irer og irer som må krysse grensen for å dra på jobb, og

---

¹⁷³ McDonald 2016.

¹⁷⁴ The European Parliament (2017).

¹⁷⁵ The European Parliament (2017).

¹⁷⁶ The European Parliament (2017).

dette kan svekke deres mobilitet. Det er heller ingen synlig grense mellom Nord-Irland og Irland, og de må, hvis det ikke blir en løsning, skape denne tydeligheten ved å sette opp gjerder eller murer langs grensen. Dette ville også ha påvirket nord-irene ved ren symbolikk, siden det skaper et konkret skille mellom landene. Det samme problemet gjelder angående handel mellom landene. Nord-Irland ville ha blitt svekket hvis de ikke klarer å få til en handelsavtale med Irland, som EU også må godkjenne og ratifisere i tråd med deres reglement. Dette gjør at det kan hope seg opp problemer i startfasen av utmeldelsen, og derfor vesentlig svekke nord-irene¹⁷⁷. Videre skal det også poengteres at det ikke har blitt funnet en løsning og at denne problematikken fremdeles er aktuell.

4.0 Avslutning.

For å oppsummere og konkludere denne teksten har jeg valgt å dele opp svar på problemstillingene opp i tre underkapitler for å skille dem fra hverandre. Dette gjør jeg slik at hvert spørsmål utelukkende blir besvart hver for seg og videre skape en mer helhetlig konklusjon på slutten av teksten.

Det er viktig å påpeke at problemstillingene er på mange måter en del av hverandre, men for å skape flyt og orden er det kurant å dele dem opp for å diskutere tematikken denne teksten har gått gjennom. For eksempel, så hadde PIRAs rolle i det irske spørsmålet noe å gjøre med deres mønstring av medlemmer, som problemstilling nummer to omfatter.

4.1 «Hvordan klarte PIRA å skaffe seg en hovedrolle i det irske spørsmålet fra 1960- til 1990-tallet?».

Dette spørsmålet var en av grunnene til at jeg interesserte meg for temaet. Hvordan klarte en utbrytergruppe å skaffe seg selv en såpass fremtredende rolle i et så stort og viktig spørsmål for de nord-irske katolikkene? Det spørsmålet har denne oppgaven allerede vært inne på, men det er klart og tydelig hvordan de har klart det. Det hele startet egentlig med borgerrettighetskampen de var med på å grunnlegge i startfasen. Videre har de vært taktiske, strategiske og teknologiske innovatører i deres kamp mot britiske styrker.

På den andre siden er det mye som tyder på at tilfeldigheter har spilt inn i deres favør, og da spesielt i starten. Interneringen, brutaliteten, Bloody Sunday og generelt klossete inngrep fra britiske styrker bidro til en voldsom vekst i antall rekrutteringer, og utgjør en stor del av hvorfor PIRA ble så fremtredende under konflikten. Videre er det også viktig å påpeke

---

¹⁷⁷ The European Parliament (2017).

hvordan allierte spilte en rolle for deres framgang. Uten libyske og amerikanske ressurser ville de trolig fort blitt knust av britene. Det at de hadde en markant militær styrke i form av bomber og andre ressurser, gjorde at de ble langt mer slagkraftige.

Det var også tydelig i starten hva de ville, og de ga klare signaler til potensielle rekrutter, i tillegg til at de fikk mye pressedekning hvor de var flinke til å formulere disse poengene de ville ha fram. Dette gjorde at de ble et klart alternativ for katolikker som ønsket å kjempe for sine rettigheter, for sin religion, for sitt land og for sin politiske ideologi. Dette er enda tydeligere i en situasjon som sultestreiken, hvor PIRA var eksepsjonelt flinke til å bruke situasjonen til sin fordel, og å få britene til å fremstå som de «onde» i konflikten. Dette må ha vært en stor politisk seier for dem. Med aviser som An Phoblacht i ryggen som skrev om hvordan de hadde det og hvordan britene behandlet dem, klarte de fort å skape en atmosfære hvor nord-irene var ofrene i konflikten. Dette hjalp også i form av ressurser fra for eksempel USA. For å summere opp, så var PIRA eksperter på å snu en dårlig trend om til noe de kunne bruke til sin fordel ved bruk av god kommunikasjon.

4.2 «Hvordan ble nord-irske katolikker radikaliseret og hvordan klarte PIRA å rekruttere så mange til å delta i voldelige konflikter?».

I denne problemstillingen er det mye som samsvarer med den forrige problemstillingen. Den konkrete forskjellen handler om voldelig aktivisering av deres medlemmer, og hvordan de klarte å mønstre så mange katolikker bak sin sak. Pressedekningen de fikk etter forskjellige hendelser var en bidragsyter, hvor de fikk, som sagt, konkretisert sin ideologi. Dette må ha bidratt til at flere ønsket å delta.

I teksten har jeg skrevet om Whites og Bosis tekster som diskuterer, henholdsvis, hvordan PIRA rekrutterte, hvorfor så mange deltok og hvorfor de begynte å delta i voldelige aksjoner. Bosi konkluderte at hovedgrunnene til at så mange mennesker deltok, var basert på lokal tilhørighet, ønsket om å drive vekk denne fremmede makten, om å gjøre opprør mot de sosiale standardene og for å få et samlet Irland. Dette er konkrete saker PIRA var enige i, og dette gjør at mange søker seg til den mest ekstreme grupperingen, fordi de håpet på større resultater med dem.

White fokuserte mer på vold og hvorfor de valgte den voldelige veien i konflikten, og konkluderte at det ikke var basert på økonomiske krefter, som vanligvis er en drivfaktor i nærmest samtlige konflikter. I denne konflikten var ideologien og det sosiale de viktigste aspektene i deres kamp mot Storbritannia. Videre påpeker han også at ikke alle var voldelige,

men de han intervjuet hadde en konkret forståelse av hvorfor de som var voldelige hadde begynt med det. Han påpeker også hvor viktig ulike handlinger var, som for eksempel, interneringen og Bloody Sunday.

Disse faktorene var sterke bidragsyttere til at konflikten ble som den ble, og hvorfor mennesker ønsket å delta i disse voldelige aksjonene mot overmakten. Det var flere ting som påvirket dem, som denne teksten har vært inne på, men det White og Bosi konkluderer med er det mest essensielle for denne debatten. Det hadde vært interessant å vite hva som hadde skjedd om britene ikke hadde gjennomført interneringen, som gjorde at de fikk en langt svakere relasjon mellom seg selv og nord-irske katolikker.

4.3 «Hvordan fungerte de politiske og militære motreaksjoner fra britene mot PIRA og andre pro-irske militser under the Troubles?».

Britenes involvering i krigen er delt opp i to instanser og i tre forskjellige faser. Som tidligere skrevet, har Paul skrevet om tre faser i krigen, og i disse tre fasene er det starten av konflikten som peker seg ut. Dette var den delen av konflikten hvor det eskalerte fra protester til en krig, og mye av dette var på grunn av britenes politiske og militære motreaksjoner mot PIRA og IRA. Dette kommer av deres dårlige grunnlag innen informasjon og svak håndtering av nasjonalistene.

Under den første fasen har det blitt beskrevet av flere som en katastrofe for britene med svake tiltak, som interneringen, tortur og Bloody Sunday. Det var her de konkrete splittelsene i samfunnet ble forverret. Hvis denne fasen var den endelige konklusjonen til konflikten, ville denne oppgaven ha konkludert med at britiske motreaksjoner var mislykket.

Dette forandret seg i de to neste fasene. Britene måtte reorganisere og etablere et helt nytt teknologisk regime for å kontrollere den økte irske trussel. Dette gjorde de ved å begynne med masseovervåking i nabolag, i store områder og i konkrete holdepunkter hvor de kontrollerte i periferien. I tillegg til dette etablerte de et nettverk av informanter som gjorde at de fikk en helt unik innfallsvinkel i konflikten. Både de militære og politiske motreaksjonene fungerte på en helt annen måte, og som tidligere skrevet, de hadde klart å stoppe langt flere PIRA-styrker enn tidligere. Resultatene gjorde at PIRA måtte gjennomgå en forvandling på det organisatoriske nivå, noe som gjorde at PIRA måtte være langt mer skjult og cellebasert.

På den andre siden var det ikke alt som var like effektivt under disse to fasene.

Klassifiseringen av nord-irske fanger gikk fra politisk til vanlige kriminelle. Dette fungerte bra i starten og gjorde at de satt lengre i fengsel og at de fikk færre rettigheter, men det utløste

også sultestreikene som var en katastrofe for britene når det kom til anseelse i verdenssamfunnet. Dette gjorde at konflikten ble langt mer hauset opp, og PIRA kunne inntre i offerrollen og utnytte dette for å få sympati og støtte fra blant annet amerikanere.

For å oppsummere så var britenes motreaksjoner suksessfulle sett over en hel konflikt. Det er ikke sikkert at konflikten ville ha eskalert slik den gjorde, hvis det ikke var for de svake avgjørelsene de tok i starten. Hvis man ser vekk fra nettopp dette, er det flere ting som ble utført som gjorde at britene vant slaget og fikk kontrollert de massive tilstrømmingene av nord-irske katolikker som deltok i den voldelige konflikten.

4.4 Konklusjon.

I de tre problemstillingene denne oppgaven har tatt for seg, er det én ting som spiller inn. Britenes evne til å rydde opp i det de gjorde galt i starten. Som påpekt, hva ville ha skjedd om britene aldri hadde holdt på med den store interneringen av nord-irske katolikker? Det er et spørsmål som på sett og vis er unødvendig å stille siden det er umulig å finne ut av, men det er en interessant tanke, spesielt med tanke på hvordan konflikten utviklet seg i etterkant av denne avgjørelsen.

Britenes slagplan fungerte etterhvert utmerket, og de kombinerte styrke og kvalitet både politisk og militært, men håndhevet i hovedsak rettsstaten og med det styrket de sin legitimitet. Videre skal det sies at deres evne til dette, i tillegg til å være åpen for diplomati i slutfasen, gjorde at konflikten fikk et utfall hvor britenes interesser ble vedlikeholdt.

PIRA var en meget habil styrke som klarte å drive britene til det ytterste når det kom til konkrete handlinger som ble foretatt politisk og militært. Christopher Paul avsluttet sin tekst med et sitat, som allerede har blitt brukt et par ganger, «*The PIRA was one of the most ruthless and capable insurgent forces in modern history. Had the PIRA been fighting against any force other than the British Army, it is likely that the insurgents would have defeated the counterinsurgents*»¹⁷⁸.

Dette sitatet er en fin konklusjon på hvorfor konflikten er såpass interessant. Hadde PIRA møtt en annen motstander ville de kanskje ha klart å etablere et opprør som ville ledet til en omskiftning av styresett, men britene var såpass kloke i avgjørelsene sine at de klarte å demme opp for trykket.

---

¹⁷⁸ Paul 2013, s. 329.

Litteraturliste.

Berman, D. Lalor, S. & Torode, B. (1983) *The Theology of the IRA*. Studies: An Irish Quarterly Review, vol. 72, No. 286, s. 137-144, Irish Province of the Society of Jesus, Dublin, Irland.

Bosi, L. (2012) *Explaining Pathways to Armed Activism in the Provisional Irish Republican Army. 1969-1972*. Social Science History, vol. 36, No. 3, s. 347-390, Cambridge University Press, Cambridgeshire, Storbritannia.

Cronin, S. (1981) *Irish Nationalism – A history of its roots and ideology*. Continuum, New York, USA.

Edwards, R.D. (1999) *The Faithful Tribe: An Intimate Portrait of the Loyal Institutions*. Harper Collins, New York, USA.

English, R. (2012) *Armed Struggle: The History of the IRA*. Pan MacMillan, Hampshire, Storbritannia.

Gill, P. (2017) *Tactical Innovation and the Provisional Irish Republican Army*. Studies in Conflict & Terrorism, vol. 40, No. 7, s. 573-585, Routledge, London, Storbritannia.

Hamilton-Tweedale, B. (1987) *The British Press and Northern Ireland – A case study in the reporting of violent political conflict*. Doktoravhandling, White Rose University Consortium.

Haugland, K. (1973) *Problemet Irland*. Det Norske Samlaget, Oslo, Norge.

Jackson, B. m.fl. (2007) *Breaching the Fortress Wall*. RAND Corporation, Santa Monica, California, USA.

Jakobsen, K.A. (2016) *Etter Charlie Hebdo – Ytringsfrihetens krise i historisk lys*. Forlaget Press, Oslo, Norge.

McKearney, T. (2011) *Provisional IRA: From Insurrection to Parliament*. Pluto Press, London, Storbritannia.

Moloney, E. (2007) *A Secret History of the IRA*. Penguin Books, London, Storbritannia.

Paul, C, m.fl. (2013) *Northern Ireland, 1969-1999 Case Outcome: COIN win (Mixed, Favoring COIN)*. Paths to Victory, s. 318-330., The RAND Corporation, Santa Monica, USA.

Shanahan, T. (2009) *The Provisional Irish Republican Army and Morality of Terrorism*. Edinburgh University Press, Edinburgh, Skottland.

White, R.W. (1989) *From Peaceful Protest to Guerilla War: Micromobilization of the Provisional Irish Republican Army*. American Journal of Sociology, vol. 94, No. 6, s. 1277-1302, The University of Chicago Press, Chicago, USA.

Nettkilder

An Phoblacht. (1981) *Heroic H-Block Men Undefeated*. An Phoblacht, 10. Oktober, forside [Internett] Tilgjengelig fra: <<https://no.pinterest.com/pin/8585055513151781/visual-search/?x=0&y=0&w=564&h=816>> [Lest 28.01.18].

BBC (2002) *Political impact of Bloody Sunday* [Internett]. London: BBC. Tilgjengelig fra: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/northern_ireland/1788990.stm> [Lest 05.03.18].

BBC (2010) *Bloody Sunday: PM David Cameron's full statement* [Internett]. London: BBC. Tilgjengelig fra: <<http://www.bbc.com/news/10322295>> [Lest 05.03.18].

BBC (2011) *The 38-year connection between Irish republicans and Gaddafi* [Internett]. London: BBC. Tilgjengelig fra: <<http://www.bbc.com/news/uk-northern-ireland-12539372>> [Lest 05.03.18].

BBC (1998) *Decommissioning in the summer – Ahern* [Internett]. London: BBC. Tilgjengelig fra: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/events/northern_ireland/latest_news/77699.stm> [Lest 05.03.18].

BBC History (2010) *Saville Inquiry into Bloody Sunday* [Internett]. London: BBC. Tilgjengelig fra: <http://www.bbc.co.uk/history/events/saville_inquiry_into_bloody_sunday> [Lest 03.03.18].

BBC History (u. å.) *Good Friday Agreement* [Internett]. London: BBC. Tilgjengelig fra: <http://www.bbc.co.uk/history/events/good_friday_agreement> [Lest 03.04.18].

Borders, W. (1981) *I.R.A. gunmen slay a protestant M.P.* [Internett]. New York: New York Times. Tilgjengelig fra: <<http://www.nytimes.com/1981/11/15/world/ira-gunmen-slay-a-protestant-mp.html>> [Lest 03.03.18].

Bowcott, O. (2010) *The legacy of the Bloody Sunday killings* [Internett]. London: The Guardian. Tilgjengelig fra: <<https://www.theguardian.com/uk/2010/jun/15/legacy-bloody-sunday-killings>> [Lest 10.02.18].

Brown, D. (2001) *IRA are freedom fighters and not a terrorist group, says Mandelson* [Internett]. London: Independent. Tilgjengelig fra:

<<http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/ira-are-freedom-fighters-and-not-a-terrorist-group-says-mandelson-9222973.html>> [Lest 03.03.18].

CAIN.ulst.ac.uk (2006) *Some Frequently Asked Questions. Page 2 – The Northern Ireland Conflict* [Internett], CAIN Web Service. Tilgjengelig fra: <<http://cain.ulst.ac.uk/faq/faq2.htm>> [Lest 26.03.18].

CAIN.ulst.ac.uk a (u. å.) *The Civil Rights Campaign – A Chronology of Main Events* [Internett], CAIN Web Service. Tilgjengelig fra: <<http://cain.ulst.ac.uk/events/crights/chron.htm>> [Lest 21.01.18].

CAIN.ulst.ac.uk b (u. å.) *Abstentionism: Sinn Féin Ard Fheis, 1-2 November 1986 – A Chronology of Main Events* [Internett], CAIN Web Service. Tilgjengelig fra: <<http://cain.ulst.ac.uk/issues/abstentionism/chron.htm>> [Lest 02.02.18].

CAIN.ulst.ac.uk c (u. å.) *The Hunger Strike of 1981 – A Chronology of Main Events* [Internett], CAIN Web Service. Tilgjengelig fra: <<http://cain.ulst.ac.uk/events/hstrike/chronology.htm>> [Lest 02.02.18].

CAIN.ulst.ac.uk d (u. å.) *Violence – Membership and Arsenal of Paramilitary Groups* [Internett], CAIN Web Service. Tilgjengelig fra: <<http://cain.ulst.ac.uk/issues/violence/paramilitary2.htm>> [Lest 30.01.18].

Crown, H. (2009) [Internett]. *Brighton bombing: 25th anniversary of Sir Anthony Berry's death remembered*. London: Enfield Independent. Tilgjengelig fra: <<http://www.enfieldindependent.co.uk/news/4677815.print/>> [Lest 10.03.18].

Doughty, R. (2016) *'The hunger strike terrorists': The British press and the hunger strikes* [Internett]. Dublin: The Irish Times. Tilgjengelig fra: <<https://www.irishtimes.com/culture/books/the-hunger-strike-terrorists-the-british-press-and-the-hunger-strikes-1.2706714>> [Lest 10.03.18].

Duffy, J. (2001) *Rich friends in New York* [Internett]. London: BBC. Tilgjengelig fra: <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/1563119.stm>> [Lest 15.03.18].

Eastbourne Herald (2015) *Eastbourne MP murdered 25 years ago this week* [Internett]. Eastbourne: Eastbourne Herald. Tilgjengelig fra: <<https://www.eastbourneherald.co.uk/news/eastbourne-mp-murdered-25-years-ago-this-week-1-6872841>> [Lest 03.03.18].

The European Parliament (2017) *The Impact and Consequences of Brexit for Northern Ireland* [Internett]. Brussel, Belgia: The European Parliament. Tilgjengelig fra: <[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/583116/IPOL_BRI\(2017\)583116_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/583116/IPOL_BRI(2017)583116_EN.pdf)> [Lest 18.04.18].

Freedom fighter. (u. å.). I: Merriam-Webster.com. Tilgjengelig fra: <<https://www.merriam-webster.com/dictionary/freedom%20fighter>> [Lest 15.03.18].

Ganor, B. (2010) *Defining Terrorism – Is One Man’s Terrorist Another Man’s Freedom Fighter?* [Internett]. Herzliya: International Institute for Counter-Terrorism. Tilgjengelig fra: <<https://www.ict.org.il/Article/1123/Defining-Terrorism-Is-One-Mans-Terrorist-Another-Mans-Freedom-Fighter>> [Lest 05.03.18].

Harnden, T. (2011) *Libyan arms helped the IRA to wage war* [Internett]. London: The Telegraph. Tilgjengelig fra: <<https://www.telegraph.co.uk/news/uknews/northernireland/8425593/Libyan-arms-helped-the-IRA-to-wage-war.html>> [Lest 17.03.18].

Kaul, C. (2011) *From Empire to Independence: The British Raj in India 1858-1947* [Internett]. London, BBC. Tilgjengelig fra: <http://www.bbc.co.uk/history/british/modern/independence1947_01.shtml> [Lest 02.02.18].

Kurtzer, D. (2015) *How terrorism helped found Israel* [Internett]. Washington: The Washington Post. Tilgjengelig fra: <https://www.washingtonpost.com/opinions/assessing-role-of-terrorism-by-jewish-underground-in-founding-of-israel/2015/03/13/9ac811fe-b938-11e4-9423-f3d0a1ec335c_story.html?utm_term=.e91f90c1b0d0> [Lest 10.03.18].

McCoubrey, C. (2001) Robert White, Psychologist Who Specialized in Personality, Dies at 92. New York: New York Times. Tilgjengelig fra: <<https://www.nytimes.com/2001/02/20/national/robert-white-psychologist-who-specialized-in-personality-dies-at-92.html>> [Lest 18.04.18].

McDonald, H. (2016) *Police ‘are facing severe terror threat from IRA’* [Internett]. London: The Guardian. Tilgjengelig fra: <<https://www.theguardian.com/uk-news/2016/may/14/police-severe-terror-threat-ira-northern-ireland-bomb-attacks>> [Lest 04.04.18].

McKittrick, D. (2006) *Remembering Bobby Sands* [Internett]. London: Independent. Tilgjengelig fra: <<http://www.independent.co.uk/news/uk/this-britain/remembering-bobby-sands-6101872.html>> [Lest 03.03.18].

Moloney, E. (2016) *How the Irish Times reported end of 1981 hunger strikes* [Internett].
Dublin: The Irish Times. Tilgjengelig fra: <<https://www.irishtimes.com/culture/books/how-the-irish-times-reported-end-of-1981-hunger-strikes-1.2814663>> [Lest 03.03.18].

Smyth, P. (2011) *Veteran republican and first 'Irish Times' Washington correspondent dies aged 91*. [Internett]. Dublin: The Irish Times. Tilgjengelig fra:
<<https://www.irishtimes.com/news/veteran-republican-and-first-irish-times-washington-correspondent-dies-aged-91-1.567608>> [Lest 18.04.18].

Terrorism. (u. å.). I: Merriam-Webster.com. Tilgjengelig fra: <<https://www.merriam-webster.com/dictionary/terrorism>> [Lest 15.03.18].

The Irish Times. (2000) *IRA claim to role as Catholics' defender unfounded* [Internett].
Dublin: The Irish Times. Tilgjengelig fra: <<https://www.irishtimes.com/news/ira-claim-to-role-as-catholics-defender-unfounded-1.240396>> [Lest 14.03.18].